

MŪSU KELIAS

Lietuva
Tėvynė
mūsų...

LITHUANIAN NEWSPAPER „OUR WAY“

* AUTHORIZED BY EUROM HQ, CIVIL AFFAIRS DIVISION

Nr. 60 (172) IV metal

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, IŠEINĄS DUKART SAVAITĖJE

Dillingen/D., 1948 m. spalio 30 d.

Vėlinės

Jos buvo rūškanos sentimentinės
Tos paskutinės mano vėlinės Kaune —
Su apšviestais nuogultais berželiais,
Su lapais čezantais, su plaukiančiais
minia. J. Aistis

Tūkstančiai kilometrų skiria mus
nuo brangiausios Tėvynės Lietuvos.
Tarp mūsų ir jos — geležinė uždanga,
bet mus su ja sieja taip pat tūkstančiai
stipriausių saulų. Lietuva Tėvynė mūsų
širdyse ir mintyse, net išsėdames mes
regime ją sapne. Neaiškus rytojus,
begalės įvairiausių rūpesčių kartais mums
šviesų Tėvynės paveikslą lyg ir užtemdo.
Tačiau yra ir tokių dienų, kur jis ypatingai
šviesa suspindi, kada mes tartum išgirstame
ir Tėvynės balsą, primenantį mums savas
pareigas. Viena iš tokių dienų yra vėlinės.

Vėlinės — mirusiųjų šventė. Kiekviena
kultūringa tauta savo mirusiųjų gerbia ir
jų atminimą įvairiais būdais įamžina. Tuo
atžymimas nenutrūkstamas gyvųjų ryšys su
mirusiais. Juo tauta kultūringesnė, tuo jos
mirusiųjų balsas galingesnis. Koks pasaulis
menkas ir skurdus pasidarytų, jei jame
teskambėtų tik gyvųjų balsas.

Šiandien mes tremtyje tokie vienišai,
nykūs, daug kur neryžtingi ir todėl, kad
mes toli nuo savo Tėvynės, kapų ir kryžių
šalies, kur mūsų mirusieji guodžiantys ir
drąsinantys. Mes toli nuo kapų, kur mūsų
karžygių, mūsų laisvės kovotojų. Mus nuolat
pasiekia skaudingos žinios iš Tėvynės, kad ten
kasdien didėja laisvės karžygių kapių. Mūsų
tauta naikinama. Betgi mūsų Tėvynės kapių
duoda mums viltingą ir paguodą. Yra sakoma:
kur yra kapių, ten gali būti ir prisikėlimas.
Ir mes šventai tikime, kad mūsų tauta
prisikels laisvam gyvenimui.

Mūsų Tėvynės karžygių, mūsų tėvų,
brolių ir sesučių kapių mus įpareigoja
dideliu žygiu — laisvės kovos žygiu. Tūkstančiai
lietuvių mirė garbingai atlikdami savąjį
tautai pareigą. Mes, jei esame ištikimi
savo tautai, taip pat nesame nuo jų pareigų
atpalaidoti. Ir mūsų visų šandien didžioji
pareiga — viską aukoti savo tautos laisvės kovai.

Vėlinių dieną mes lenkiame galvas
prieš savo tautos laisvės kovoję žuvusius,
prieš mirusiuosius, kurie išsižiūrus prieš
pavergtos Tėvynės žemę.

Vėlinių dieną bendraudami su savo
tautos mirusiais ir laisvės kovoję žuvusiais,
mes girdime jų galingą balsą, skambantį iš
amžių glūdumų ir šių dienų Lietuvos, ir jis
sukelia eiti pėdomis tų lietuvių, kurie
sunkiausiu savo tautai metu paaukojo savo
gyvybę jos laisvei. Mes būsim ištikimi tam
balsui. A. Merkeliš

Spragos antikomunistinėje politikoje

Vakarų neryžtingumas paralyžuoja vienybę. — Sovietų politikos ir tikslų neįvertinimas. — Šaltasis karas didėja.

Demokratinė kraštų politika, siekianti sukurti pasaulio taiką ir atstatyti tautų prarastas laisves, turi didelių spragų, pro kurias prasiveržia antidemokratinės jėgos.

Pažinusiems rusišką komunistinio imperalizmo politiką, jo metodus ir siekimus dažnai darosi nesuprantama, kodėl Vakarų demokratinė kraštų politika neranda tarpusavy

ruoti, jeigu tai kiltų grynai iš ūkinio to krašto darbininkijos reikalavimų ir negrasintų visuotiniu valstybės ūkio sugniužimu, bet kai šioms sabotažo aktams vadovauja 200.000.000 tautos, ginkluotos iki dantų, vadovai, tada remtis demokratijos teikiama laisve yra jau nusišalimas. Šiuo metu demokratijos dogmatinės tezės turi būti peržiūrėtos. Kai pylimas

buvo pasukęs kitu keliu. Daily Mail užsimena, kad Palestinos klausimu p. Marshallis laikosi Bernadotte pasiūlyto padalinimo plano, o prez. Trumanas remia ankstyvesnį J.T. Taigi ir vėl naujas nesutarimas. Kai kas linkęs tautai sieti su rinkimine kampanija — balsų medžiokle. Kol šis reikalas nėra patvirtintas, dar negalima teigti, kad Baltųjų Rūmų politika susikerta su Vok. Europos politika. Tačiau tai nėra lemiamas reikalas.

Jeigu pažvelgsime į Jungtinių Tautų darbą, tai čia rasime tokio neryžtingumo ir tokio nevieningumo, pagaliau taip nepakankamo Sovietų politinių siekimų įvertinimo, jog sunku ir besuprasti. Neveltui Daily Mail viename savo paskutinių vedamųjų sako: „Kada šaltasis karas vedamas prieš Vakarus atstatymą, tuomet sėdėti už apskrito stalo Paryžiuje ir diskutuoti siaurus klausimus yra juokinga. Vakarams privalo paleisti savo artileriją taip, kad ją išgirstų ir Jungtinės Tautos, ir nebešliaužioti prie rusų ugnies. Ir jeigu rusai sako, kad jų penktosios kolonos klausimas čia nepriklauso, tada būtų sveikintinas bet kuris pasikeitimas. Bet mes taip pat esame pripratę prie begalinių pašalinų dalykų, kuriais Sovietų Sąjunga trukdė bet kokią pozityvų žygį pasaulyje taktikai įvesti.“

Sis britų spaudos pasisakymas yra laisvės antikomunistinėje politikoje. Šių žodžių nepakanka, kada Mandžirijoje steigama komunistinė valstybė, kada šiaurinė Korėjos dalis tampa raudona, kada jau britų profesinės sąjungos ima siūsti vadovaujančioms komunistinėms prancūzų darbininkų organizacijoms lėšas ir moralinę užuojautą, kada Italijos komunistai ruošia sukilimus, kai Berlyno bado blokada ir toliau tęsiasi, o Višinskis vetuoja, — demokratinis pasaulis turi pasakyti, kaip Jorko vyskupas pareiškė: „Karas nėra blogesnis už kitas blogybes“ ir kad demokratijos koncepcija turi būti užlopyta, jog pro jos plyšius nepralystų tautų priešai, kurie, pasinaudodami demokratijos silpnybe, griauja ją pačią ir, paėmę vairą į savo rankas, likviduoja visus demokratinio pasaulio likučius, visai neatsižvelgdami į tai, ką demokratiniai kraštai pasakys.

Šalia Berlyno blokados ir Višinskio veto, kuris niekias pavertė visą viltį ir įdėtą darbą, randame ir šviesesnių provalsių tarptautinėje politikoje — tai Vakarų Europos Unijos ir „Atlanto pakto“ su JAV ir Kanada sudarymo nagrinėjimas. Reikia

Paskutinės aktualijos

— Praėjusį ketvirtadienį „Pravda“ korespondentui suteiktame pasikalbėjime Stalinas griežtai išdėdėis suvertę kaltę Vakariečiams dėl dabartinės įtampos. JAV ir D. Britanijos vadai, jo išvedžiojimu, vedą agresyvią politiką ir provokuoja naują karą. Didžiausias provokatorius betgi esąs W. Churchillis. Vakariečiai savo laikysena sabotuoja taikingus Sovietų siekimus, nes nenorį taikos. Jiems padėję ir „šeši Saug. Tarybos neutralieji“.

— John Foster Dulles, galimas dalykas, būsimasis JAV užs. reikalų ministras, šios savaitės gale skrenda į Skandinaviją, Švedijos, Norvegijos ir Danijos politikos dabartinėje tarpt. situacijoje išsiaiškinti.

— Thomas Dewey pareiškė, kad prez. Trumanas, o su juo kartu JAV demokratai, norėdami bet kurį kainą pasilikti valdžioje, daro didelę žalą kraštui tiek viduje, tiek užsienyje.

— Zdanovo įpėdiniu ir kominformo šefu Stalinas pasirinko Vengrijos komunistų vadą Matyas Rakosi. Jam pavesta organizuoti kampaniją prieš Titą, panaudojant Jugoslavijos antititinius partizanus, remiant juos su stipriniais Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos komunistais.

— Visi penki Vakarų Unijos valstybių užsienio reik. ministrai, posėdžiavę dvi dienas Paryžiuje, priėmė vieną nutarimą — siekti Atlanto pakto sudarymo, pritraukiant JAV ir Kanadą.

tikėtis, kad demokratiniai kraštai, kaip rašo Daily Mail, paleis savo artileriją, bet nebešliaužios prie Višinskio ugnies, kuria jis sivilina delegatų ausis. Lėtai, neryžtingai, bet vis dėlto tikrai pradeda sprasti Sovietų politikos žalingumą ir todėl imasi reikiamų priemonių, kurios greičiau bus organizuojamos susirinkus Naujam JAV kongresui ir naujam prezidentui išsikūrus Baltuosiuose Rūmuose. Tuomet didėjęs šaltasis karas, jeigu jis nepavirs karštuoju, susilauks didelio pasipriešinimo. Paskutiniu metu Stalino pro komunistų partijos organą „Pravda“ išreikštas viešas ir įžūlus kaltinimas J.A.Valstybėms ir D. Britanijai dėl nesutarimų Berlyne rodo, kad Sovietai ne tik nemano šaltojo karo stabdyti, bet linkę jį dar labiau plėsti. Stalinas viešai apkaltino savo buv. karą sąjungininkus, kurie jį sunkiausiu metu išgelbėjo nuo nacių. Šiuo metu tai yra itin išsidėmėtinasis faktas, po kurio Sovietų politikoje laukina naujų reikšinių, kurie tačiau nieko linksma negali žadėti. Tik, anot Churchillio, atominė bomba apsaugo Europą nuo viešos bolševikų invazijos. J. Aras

P. A. Squadrilli - p. Carusi pavad. Europoje

PABALTIJO CENTRO KOMITETŲ PIRMININKŲ PASITARIMAS

Š. m. spalio 19 d. Geisslingene įvyko ilginis Pabaltijo Centro Komitetų pirmininkų pasitarimas, kurio metu buvo nutarta:

1. Surinkti išsamius duomenis apie savo invalidus, kroniškus ligonius, senelius, kurie negalės išemigruoti.
2. Išsiaiškinti IRO Stabe įsakymo Nr. 101 numatomų organų kompetenciją, pvz., kas yra komitetas ir kas kontrolės komisija etc. Šiuo metu kiekviena Arelja kitaip juos interpretuoja.
3. U. Carusi pavaduotoju Vokietijoje paskyrus p. A. Squadrilli, apsilankyti pas jį ir išsiaiškinti visą eilę su emigracija į JAV susijusių klausimų.
4. Prancūzų karinei valdžiai nubraukus visoms tremtinių mokykloms pašalpas, švietimo reikalai prancūzų zonoje atsidūrę katastrofiškoje būklėje. Tuo reikalu įteiktą IRO Zenevoje dokumentuotą memorandumą, protestuojant prieš tokį potvarkį.

5. Iš OMGUS gautas atsakymas į memorandumą dėl 70 DM išskaitymo iš dirbančiųjų. OMGUS rašo, kad šiuo metu yra 46.300 dirbančiųjų, kuriems vokiečių ūkis išmoka 122.250, 000 DM per metus. Kadangi IRO neįstengia išlaikyti padengti, tai kad nesumažintų dirbančiųjų skaičiaus, nutarta išskaitinėti po 70 DM iš jų algų, nors faktiniai kiekvienam DP išleidžiama po 84 DM.

Iš š. m. IRO biudžeto įkurdinimo reikalams paskirta 71 milijonas dolerių. Tremtinių išlaikymui skiriama 61 milijonas dolerių, bet į tą sumą įkalkuluota ir lėšos administracijos aparatui išlaikyti, nors administracijos aparatui numatoma atskira stambi suma. LTB

Slaptasis planas Sovietų satelitams

AMERIKA DISKUTUOJA SOČI KONFERENCIJOS REZULTATUS

Kada Paryžiuje stengiamasi užlyginti Rytų ir Vakarus atsiradusį plyšį, tuo pačiu metu Maskva veda politiką, kuri tiesiogiai nors ir nieko bendra neturi su dabartiniu didžiųjų konfliktų, tačiau netiesiogiai tuos skirtingumus vis dėlto dar labiau aštrina. Tuo būdu ir neseniai Soči (Kaukaze) įvykusi slapta kominformo valstybių konferencija, kurioje dalyvavo pats Stalinas ir kurioje, pagal amerikiečių informaciją, rusų satelitinėms valstybėms buvo padiktuoti preciziškiausi politiniai, ūkiniai ir kariniai nurodymai nepajudinamam rytų blokui sudaryti, — nevertinama kaip rusų mostas, kuris siektų taikos ar santykių suderinimo.

Kaip jau prileidžiama, Rusija iš kominforminių valstybių pareikalavusi paskubinti žemės ūkio kolektyvinimą, kad tuo būdu būtų palaužtas ūkininkų pajėgumas ir apsaugota nuo antikomunistinės revoliucijos pavojaus. Jugoslavijos pasipriešinimas paklusti šiai politikai, kurios Maskva jau seniai siekė, buvo juk svarbiausia priežastis, privedusi prie santykių su kominformu lūžio. Iš ru-

sų pusės buvo satelitų atstovai įtaigojami savo „uždaviniams“ atlikti ko skubliausiai, nelaukiant, kad Rusija ryžtųsi pati pasiimti tiesioginę rytinės Europos valstybių kontrolę arba, ko gera, jas aneksuoti. Atrodo, kad Kremlius vyrams ypatingai parūpo importuoti maisto gaminius, nes Soči konferencijos dalyviai gavę nurodymą išsiaiškinti skubaus savo kraštų supramoninio planų: šiuo metu Rusija esanti ypatingai suinteresuota maisto produktais ir žaliavomis. Lenkijos vicepremjeras, kuris šiam Europos „Morgenthau planui“ pasipriešino, tapo „valymo“ auka dėl savo kieto laikymosi. Kiek Gomulkos nušalinimui pridudama svarbos, galima suprasti jau vien iš to, jog pats kominformo gen. sekret. Jurgis Malenkovas atvyko į Varšuvą, kad lenkų vyriausybėje atšaldytų nuo Maskvos linijos nukrypčius mokinčius, be to, ultimatyvia forma pareikalautų Lenkijos žemės ūkį sukollektivinti ir tariamą Lenkijos ūkininkų pogrindžio sąjūdį užgniaužti. Ir jeigu šandien Lenkijos miestams trūksta maisto, yra tai galima ir visiškai ne-

pralaužiamas, griežtai visi galimų priemonių potvyniu sulaukyti, tik demokratija stovi prie spragos... ir laukia, kol ją pačią bangos nuneš. Tai tik vienas pavyzdys. Imkime JAV politiką. Čia mes irgi nerandame to nuoseklumo ir vieningumo. Jei užsienio reikalų ministras p. Marshallis laikosi bendros vakarinių kraštų politikos, tai prezidentas Trumanas tą vieningą politiką silpnina kai kuriais savo veiksmais, kurie, jo nuomone, irgi siekia taikos stiprinimo. Neseniai pvz. jis buvo suplanavęs pasiųsti savo specialų pasiuntinį Vinson pas Staliną, kai tuo tarpu Marshallis jau

laukia lenkų vyriausybės valymo pasekmę. Kaip nurodo amerikiečių laikraštis „Newsweek“, Soči konferencijoje satelitų atstovams suteikta direktyvų, kaip laikytis Jugoslavijos požiūriu. Stalinas pabrėžė, jog dar nesąs atėjus metas imtis karinės akcijos prieš Jugoslaviją. Tam tikslui esanti jau suorganizuota Jugoslavijos išlaisvinimo armija“, kurios uždavinys esąs iš Rumunijos slunčinti teroristus Tito režimo silpninti. Kominformo atstovai esą palformuoti ir apie tai, kad Višinskis, kuris dabar JT suvažiavimo proga buvo Paryžiuje, Prancūzijos komunistams nugalėjęs slaptą Maskvos nurodymą išplėsti naują streikų bangą ir sudaryti revoliucinį komitetą, kuris būtų pajėgus pasiimti krašto valdžią, kada netvarka Prancūzijoje pasieksianti tam tinkamą stadiją. Rusija įsivaizduojanti gen. de Gaulle galybę ir todėl, atrodo, norima veikti, kad nebūtų pasivėluota su komunistinės hierarchijos įsteigimu Prancūzijoje. Berlyno klausimu esą Soči prasi-tarta, jog Maskva nenorėtų, kad šis didžiųjų ginčas atsidurtų Saugumo Taryboje. Jo išsprendimą Maskva mokėsianti sutrukdyti, ir todėl jo svarstymu Jungtinės Tautos dar kartą dokumentais įrodysiančios viešumai savo nepajėgumą. Tuo būdu trukdydama darbą, Rusija labiau siekianti savo tikslų — padaryti Jungt. Tautos komunistine pasaulio organizacija, negu demonstratyviai pasitraukti iš Paryžiaus. Štai tokio JT sukomunistinimo, amerikiečių išvedžiojimo, kaip tik reikėtų saugotis. (PRD/z.)

Kanada prigludžia mus

ISKURUSIO LIETUVIO TEISININKO BRONIAUS KATILIAUS PASTABOS

Išlipus Halifaxe ir atlikus kuklius formalumus (daiktai buvo tikrinami tik paviršutiniškai), buvome susodinti į traukinį ir nuvežti į pačią darbovietę. Ji yra prie Ontario ir Quebeco provincijų sienos. Pats Moor Lake, kur dirbame, yra Ontario provincijoje, o mūsų stovykla Quebeco. Stovykla įrengta tarp kalnų, apaugusių miškais. Čia pat ežeras, kiek toliau ir upė Ottawa. Prie stovyklos esančioje dauboje statoma užtvanka. Mums atvykus paruošiamieji darbai buvo jau baigiami. Dabar liejama užtvanka. Šiuos darbus vykdo privati „Atlas“ bendrovė, valdžios prižiūrima. Bendrovė gauna iš valdžios grynąs nuo padarytų išlaidų 10%, todėl jos interesas yra padaryti ko daugiau... Taip ir daroma. Netoliese yra dar kelios stovyklos, kurios vykdo tos pačios b-vės statybos darbus. Šios stovyklos yra jau valdžios priežiūroje. Kai kuriais atvejais „Atlas“ bendrovės darbininkai yra geresnės sąlygos nei valdžios, pvz., atlyginimo, patalpų, maisto ir kit. Visa tai padaro tie magiškieji 10%. Gyvename visi bendrai H formos barakuose. Dabar atsitvėrėm aukštom spintom po 4. Kiekviename barake yra praukykla, dušas, šaltas ir karštas vanduo, muilas, WC ir kt. Svaros barakuose prižiūri specialūs aptarnotojai. Barakų langai ir durys apmūšti spec. sieteliais nuo įkurių muselių. Barakų sienos apkalotos tik 1 cm storio spec. kartonu. Paprastai apšildant, juose būtų neįmanoma gyventi žiemą, bet čia barakai bus šildomi spec. įrengimais, paduodančiais įkaitintą orą. Lovos dvilaukštės. Gavome visą patalynę. Skalbyklos vietose nors ir nėra, bet baltinius skalbti galima atiduoti čia pat ir juos nugabena skalbti į miestelio skalbyklą. Šlaip skalbiame patys.

Stovyklos gyvenimas, kiek tai liečia patį darbą ir valgio laiką, tvarkomas be pertraukos rūkstančios mašinos švilpukais. Keliame 6.30, gulam 10–11 vakare. Pusryčiai 7 val., pietūs 12–13, vakarienė 18.30. Naktimis dirbantiems naktiniai pietūs ypatingai gausūs — 24 val. Į darbą išiname be 10 min. 7.30. Pradėti turime 7.30. Dirbame po 9 val. per dieną, neskaitant pietų pertraukos.

Pranešimas

Kreipiamės į šių korporacijų: Fraternitas Baltiensis, Jūros Patrios, Romuvos, Samogitios ir Sudavios buv. pirmininkus ar valdybų narius ir prašome atsiųsti po vieną kor-jos atstovą į NL, FL ir JL filisterių ir korporantų suvažiavimą, kuris įvyks š. m. lapkričio 13–14 d.d. Augsburg. Pradžią lapkričio 13 d. 10 v. ryto. Apie dalyvavimą iš anksto pranešti šiuo adresu: inž. J. Butkus, (13b) Augsburg-Haunstetten, Flachstr. 48/L.

(2) NL, FL ir JL Vykdomoji Taryba

Mokama įvairiai. Mums, pvz., moka po 60 centų valandai ir, jei per darbo periodą išdirbama per 104 valandų (2 sav.), tai už tas valandas moka jau po 90 centų. Skaitant darbo periode 13 darbo dienų gausime 13x9=117 valandų. 117–104 (13x8=104) = 13 valandų, už kurias ir moka po 90 centų. Jei kas dirba daugiau, pvz., šventadieniais ar naktimis, tai tie dar daugiau išvaro. antvalandžių. Bet į tokius darbus daugiausiai patenka ne naujai atvykę. Atskaitoma — 1,25 doler. už maistą dienai ir apie 10% valst. ir draud. mokesčių. Štai konkrečiai už pirmą periodą aš uždirbau 54.40 doler. ir man atskaitė už maistą 16.25 dol., valst. mok. 2.85 dol. ir draudimo — 0,6 dol. Į savo rankas gavau 33,70 dol.

Darbo čia niekas nevengia, nes už tai gaunami doleriai... Darbas įvairus, bet gauname sunkiausią. Pvz., aš pirmas dvi savaites dirbau prie susprogdintų kalnų skaldos valymo. Dirbome kastuvais ir plikomis rankomis. Dirbama kaitroje ir per lietu, o pamainom ir naktimis. Prityniau pūsles iki kraujo, dar ir dabar skauda pirštai nuo sausgyslių įtempimo. Apskritai, darbas sunkus ir pavojingas. Apie mūsų administraciją nieko blogo pasakyti negalėčiau. Kartais matome ir užjautimo. Tai liečia daugiau viršūnes. Eiliniai formantai proteguoja savuosius. Mūsų darbu administracija patenkinta, nes dirbam daug geriau už vietinius, ypač prancūzus. Į artimiausią kaimelį yra 6 mylios. Čia yra pašto agentūra (krautuvė) ir 3–4 krautuvės yra visko, ko tik nori. Reikia tik dole-rių. Tai tiek apie mūsų darbovietę, o dabar apie Kanadą apskritai, kiek ją spėjau pamatyti ir pažinti.

TAI NE MŪSŲ KRAŠTO VAIZDAI

Kanada yra milžiniško ploto kraštas, bet labai retai apgyvendintas. Važiuojant traukiniu ištiesomis valandomis nematai jokių sodybų. Tik kur nekur gali įžūrėti mažytes, tikrai nedidesnes už „dėdes Tomo“ trobeles, be jokių priestatų. Bet už tai prie dažnos tokios pirkelės stovi limuzinas, nors irgi po atviru dangumi. Kas keli šimtai kilometrų pasitaiko nedideli miestai. Šiuose miestuose namai nedideli ir dažniausiai mediniai, bet už tat į akis metasi nepaprastas tu miestų gyvumas. Visur daugybė sunkvežimių, limuzinų, milžiniškos šviesos reklamos. Teko kiek pavažiuoti autobusų Montrealio gatvėmis. Tai buvo jau sutemos. Vaizdas buvo tikrai pasakiškas, nors to matyti ir didesnių miestų. Visos gatvės formaliai buvo užtvindytos limuziniais. Nuo įvairių spalvų šviesos reklamų buvo šviesu, kaip diena. Namai čia jau moderniški ir dideli. Milžiniškos vitrinos. Traukinių greitis nemažas, iki 80–90 km. valandai, bet pvz. važiuojant iki Montrealio, vagonus labai mieto į šonus. Važiuojant nuo Montrealio to jau nebe-

buvo. Čia jau netgi III klasės vagonai yra liuksiniai su įvairiais patogumais. Kodėl taip yra? Nagi todėl, kad Kanadoje viena dalis geležinkelio yra valstybės, kita privačios bendrovės rankose... Nuo pat Halifaxo važiuovome kalnuotomis miškais apaugusiomis vietovėmis. Kiek teko jau ir vėliau įsitikinti, daugiausia čia pasitaiko nuskurusios, žemos ir kreivos pušaitės, eglės, drebulės ir beržai. Dieve mano, kaip jie skiriasi nuo mūsų didingų, ošiančių miškų, su dangų remiančiomis pušimis, tamsiai žaliom skraistėmis pasipuošusiomis, storliemenėmis eglėmis ir plačiašakiais gražioliais beržais...

Dėl to čia paukščių ir daug sykių mažiau, nei mūsų miškuose. Nėra čia nei tiek gėlių, nei grybų. Miškuose čia dažniausiai užtiksi mums žinomą papartį, iš uogų — mėlynės, daug riešutynų. Šlaip visur samanos, kurios tik su kitų augalų šaknimis sudaro tik apie plaštaką storio lyg ir killimą, dengianti plyną kalnų masę. Medžių šaknys plonos ir labai ilgos, kad galėtų įsisprausti tarp gausiai pasitaikančių akmenų. Tačiau pasitaiko ir nemažų plotų jau nudingos žemės, kuri tačiau šiose apylinkėse neišnaudojama. Iš miško ke-turkojų čia dažniausiai pasitaiko

Pasilikite ištikimos savo tautai

Bremen-Vegesack. — Pereinamojoje Grohn stovykloje gyvenimas verda. Čia daugeliu emigracinėje kelonėje yra paskutinė ilgesnio su-stojimo Europoje vieta. Iš čia va-žiuojama jau laivais į Kanadą, Aus-traliją, Braziliją, Argentiną ir Čilę.

S. m. spalio 20 d. laivu „Tiger“ išplaukia į Kanadą 600 DP, jį tarpe 32 lietuviai, iš kurių 24 mergaitės vyksta kaip tarnaitės. S. m. spalio 21 d. laivu „Samaria“ išplaukia į Kanadą 1.179 DP, jį tarpe 163 lietuviai, iš kurių 115 moterų namų ruošos darbams. Daugiausia DP yra iš amerikičių zonos. Mūsų mergaitės yra iš Müncheno pereinamosios stovyklos. Daug dar liekasi stovykloje ir laukia kitų transportų.

Kelių lietuvių iniciatyva buvo suauktas visų stovykloje gyvenančių lietuvių susirinkimas, kuriame LTB Moterų Centrinės Atstovybės narė p. Emilija Garbuzaitė skaitė paskaitą apie lietuvių uždavinius emigracijoje. Ilgesnėje savo kalboje, nušviesdama moters vaidmenį istorijos bėgyje, iškėlė svarbesnius uždavinius kultūrinėje, propagandinėje, politinėje, socialinėje ir mūsų trem-tinių bendruomenės gyvenimo veik-loje. Labai jautriais žodžiais nu-rūdė, kad mes esame gyvoji propa-ganda mūsų tautos, likusiųjų trem-tinių siunčiamos reprezentantės, ku-rių pareiga parodyti, kokie yra lie-

Pranešimas norintiems vykti į Kolumbiją

Kai kurie tremtiniai, norėdami greičiau gauti įvažiavimo dokumen-tus į Kolumbiją, užveda savo emi-gracijos bylas net keliose įstaigose, pavyzdžiui: IRO emigraciniam sky-riuje, pas Lietuvos Konsulą p. Gar-bačiauską, Kolumbijos Konsulate Berne ir kt. Bet toks emigracinių bylų pradėjimas net keliose vietose nė kiek nepagreitina išvykimo, bet priešingai — jį sulėtina. Įkurdinimo Tarnyba susitarė su BALF-u, kad iš-vykimo į minėtą kraštą reikalus tvarkys ir ves BALF-o įstaiga Reut-lingene. Todėl norintieji išvykti į Kolumbiją, teuzveda tik vieną bylą ir tuo reikalu prašoma kreiptis šiuo adresu: (14b) Reutlingen, Leder-str. 94, nurodant savo ir šeimos na-rių pavardę, vardą, gimimo datą, šeimyninę padėtį ir dabartinį adresą.

Siuo metu BALF-o įstaiga Reut-lingene yra gavusi sąrašus, kam yra suteikta leidimai Kolumbijos vizoms gauti. Apie tai bus pranešta kiekvie-nam atskirai. Asmens, gavę minė-tus pranešimus, turi BALF-o įstaigai

meškos, vilkai, lapės, elniai, stirnos, voverės ir kt. Meškos slankioja vi-sai prie mūsų stovyklos ir ypač mėg-sta atsilankyti naktimis į aikštę, kur išverčiami, kaip meškiukai žaidė su dėžėmis nuo medaus... Ateinanti rudenį rengiuosi ir aš pamėginti sa-vo laimę medžioklėje. (B. d.)

Reutlingene pasiūsti šiuos dokumen-tus:

- 1) Savo ir šeimos narių sveikatos pažymėjimus, kuriuose turi būti pa-žymėta, kada ir kokius skiepus yra gavę.
- 2) Vietos policijos pažymėjimą — ištikimybės Hudijimą.
- 3) Užsienio pasą arba Titre de voyage (exit permit).

BALF-o įstaiga persiųs gautus dokumentus Kolumbijos Konsulatui Berne ir gavus iš ten vizas perduos skirtiems asmenim. Už vizas mokėti nereikės. Gavusieji vizas turi kreip-tis į artimiausią IRO emigracinę įstaigą, kad parūpintų vietą lėktuve ar laive ir sumokėtų už kelionę.

Įkurdinimo Tarnyba

Lübecko žinios

— Lübecke (Slesvig-Holsteine, Anglų zonoj) lietuvių bendruomenė labai sumažėjo. Beveik visas jaunimas išvažiavo į visus pasaulio kraš-tus. Iš buvusių per 3000 tautiečių beliko apie 700. Veikia dvi stovyklos. Kelis metus veikusi pilna gimnazija taip pat iškelta į Neustadtą. Ten į-kūrė labai gerosios patalpos. Pareng-tas geras gimnazijos mokytojų per-sonalas. Gimnaziją lanko penkių stovyklų mokiniai. Kai gimnazija baigs organizuotis, mokinių skaičius gali siekti ligi 100.

— Iš Lübecko į Detmoldą Baltų Tarybon išsikėlė Dr. J. Sernaitis. Tai buvo Lübeckiečių labai mylimas ir branginamas tautietis. Vietos ben-druomenėi didelis smūgis. Jis buvo mokyklų viršininkas, dėstė anglų kalbą visiems baltams. Dr. J. Ser-naitis, mokesis Anglijoje ir Indijoje, specialistas indologas buvo kviečia-mas Kiolio universiteto dėstyti indo-logiją, bet atsisakė, manydamas savo tautiečiams daugiau duosias naudos, Dr. J. Sernaitis Lübecke suorgani-zavo YMC lietuvių skyrių ir šią ak-ciją išvydė labai plačiai ir naudin-gai lietuvių bendruomenėi.

— Čia įsikūrė L. Kultūros Fondo skyrius, bet po pinigų reformos, kaip ir visas kultūrinis gyvenimas, negal-parodyti našumo. Koncertavo prof. Jakubėnas, Motiekaitienė ir Kalvaj-tytė. Nepaprastas jų pasisėkimas džiugino Lübeckiečius ir gavino tau-tinę dvasią. (Koresp.)

Freiburgas. — Vietos miesto ta-ryba jau kelintą kartą bando nusit-kratyti DP, kurie gyvena žmoniškiau privačiuose butuose prancūzų oku-pacinės valdžios palankumo dėka. Savo laiku socialistų frakcija buvo net pasiūliusi rezoluciją dėl pri-verstinio visų DP grąžinimo į jų tė-vynes. Toji rezolucija buvo vienu balsu visų partijų priimta. Tačiau paaiškėjus, kad DP neįeina į vokie-čių valdžios organų kompetenciją, nutarta per Landtagą kreiptis į oku-pac. valdžią. Taip ir padaryta, bet be rezultatu.

Emigrantė

A. VILKAS

SIAUBAS EINA PER EUROPA

ATSIMINIMAI

1944. X. 5. Ketv.

Pas mus apsinakvojo vokiečių dalinys. Jie sutvarkė skir-tąjį kambarį, įsivedė elektrą, vienas užgrojo akordeonu, kitas smuiku. Linksma. Susirenkame paklausti.

— Štai kodėl jiems nenubosta taip ilgai kariauti, — sako motina ypatingai pralinksmėjusi. Po fronto vargų mu-zika gaivina.

Vokiečių tarpe besąs gražus ir guvus rusiukas Piotr: laibas, aukštoka, trumpa nosike. Su dėde Andriumi jis pa-daro „biznį“: už litrą degtinės duoda batus. Jis turi ir dau-giau prekių, tik duok degtinės.

— ... Aš buvau pabėgęs nuo vokiečių į mišką... Mano panelė atnešdavo valgyti... Bet paskui sugavo. Pas vokie-čius geriausia kariuomenėje tarnauti. Visko yra: ir rūkyti ir degtinės, o rusai nieko neturi. Jie dideli vagys, aš žinau. Pas mus, vokiečių kariuomenėje, jei kas apsigavla, tuoju su-šaudo. Tai bent tvarka...

1944. X. 6. Penkt.

Su Henriku išsirengėm pas dėdę, vyriausiąjį tėvo brolį. Jo žentas važiuosias Vokietijon. Einame pasikalbėdami, ruoš-dami bėgimo planus.

Dėdiene ir pusbrolis Leonardas mus priima. Pasakoja savo bėdas. Dėdė sunkiai serga. Žentas išvažiavęs į Tauragę. Tas pats dalinys, kur vakar pas mus nakvojo, besąs čia. Įeina vienas jų. Leonardo tuo momentu nėra.

— Kur tas vyras?
— Yra.
— Tai kur?
— Aš jo neganu, — šturksčiai atsako dėdiene.
— O, Mutter, tu ne taip pikta.
Įeina Leonardas.

(13)

— Tu turi šautuvą, šovinių radome vežimuose.
— Pas mus visą vasarą stovėjo vokiečiai, primėtė jų pilnas pakampes. O šautuvo neturime.
— Mes žinome, kad tu turi šautuvą ir tavo kaimynas turi.
— Kratykite.
— Na, na, bus blogai.
Vokietis išeina. Dėdiene ištraukia degtinės butelį — ru-žavos, su žolelėmis... Ypač man nuotaika staiga pasitaisė. Įeina vokietis, kurs vakar grojo akordeonu.
— Ar pas jus, štai čia, ant stalo nebuvu laikrodžio.
— Vajė, buvo, toks moteriškas... Bet kur jis? Buvo dar neseniai.
— Aš jau naujačiu...
Jis išeina. Po valandėlės grįžta, atiduoda laikrodį, jo rankos dreba iš susijaudinimo.
— Štai, prašau. Tai padarė Piotr, rusiukas; aš mačiau, kad mes lošėme kortomis, jis, užpakaly sumėgęs rankas, at-bulas artinosi prie staliuko. Paskui pastebėjau, kad laikro-duko nėra. Rusai — tai vagys. Išvalduokite, aš negaliu to pernešti, jūs būtumėte pamane, kad mes, vokiečiai, tai pa-darėme.
— Labai dėkui, prašome išgerti...
— Ne... dėkui.
— Bet išgerkite, — dėdiene būtinai įbrukė.
Mes pajutome pagarbą šitam kultūringam žmogui.
Jis išėjo.
— Kas galėjo jus apskusti — klausiu dėdiene.
— Na, kas gi — piemuo rusiukas.
— Jis jus dar apskūs, kai ateis rusai.
— Na, duosiu varlei, jau man padėd širdį. Šautuva tai turime, bet jie neras.
Įeina vėl anas vokietis.
— Na, tai pasakys, kur šautuvas.
— Ne, nes neturėjau ir neturiu.
— Aš žinau... kiekvienas lietuvis turi ginklų. Gaila, kad mums reikia išvažiuoti. Sudie...
Pas mus apsinakvojo OT dalinys.

1944. X. 7. Šešt.
Dar neprašytus mane žadina Henrikas.

— Klausyk, jau girdėtis kulkosvaidžių šūviai, frontas ar-ti, bėgame.
— Bėgame.
Aš kylu ir ruošiuosi. Jis pažadina OT karius, kurie būtų pramiegoję.
Nesuskubau nieko geresnio pasiimti, net kepurę pamir-šau, nes namie nešiojau tik tinklę, kad neklaužados plaukai nesidraikytų. Baisus momentas. Širdy nei šlaip nei taip. Tėvų sprendimas yra toks: „Jei varys į Vokietiją — važiuo-sime, jei ne — ir čia blogai ir čia blogai...“
— Eduardai, bėgame kartu.
— Kas per striokas? — atsako jis, kunigų seminarijos auklėtinis. Jam ne gyvenimas po sovietais. Bet kiekvienas tegul apsisprendžia. Aš laikausi mūsų pirmutinio sprendimo. Nesvarbu, kad kiti jį pakeitė.
Mašina suburgia. Vokiečiai mus paveš. Dar neuždara-lagamino, neatsisveikines šoku lauk, ant mašinos...
— Sudie, — šaukiu, bet atsakymo negirdžiu.
Tėvas, Anicetas ir seserikės kažkur miegojo, nė just ne-juto, kad aš išvažiuoju. Tvarkau lagaminą, kad galėčiau uždaryti.
Sunku širdy. Mane pagauna klajūno jausmas. Skirtiusi nuo tėviškės žemės, nuo artimųjų...
Mes pasiimame benzino. Grįžtame vėl pro šalį. Pastebi Anicetas. Jis bėga artyn. Mes pamajuojame vienas antram rankomis.
Pilni keliai pabėgėlių, auto mašinų, kariuomenės. Kodėl tokia milžiniška, motorizuota vokiečių masė bėga? Pavažiuojame kokią 20 km, jau ramu. Miestelio krautu-vės atdaros, žmonės gražiai pasipuosę vaikština. Pakeliui pažįstami studentai vargingai tempia vežimėlį, net nedirbtų užkalbinti, nenorėdamas padaryti nesmagumo. Mano mašinos rusas darbininkas buvo geras, bet vokiečių šoferis be galo pasiutęs. Kai tik sustodavome, jis amžina-įsakinėjo:
— Elkite, nušaukite veršius.
— Elk ir pats šauk.
— Ką! Neklausai.
Jis puolė atsilabinėjusį vokiečiųką mušti. Šis turėjo per-siškelti į kitą mašiną.

Europos ūkio posūkis / Rašo Dr. S. Tomas

Antrojo pasaulinio karo pasibaigus, pradėta planuoti ūkio atstatymas. Kadangi karas baigėsi nelo-giškai, tai ir ūkio atstatymo planai negalėjo būti paremti tvirtais pa-matais. Akyliesni vyrai tat permatė ir nurodinėjo pavojus, tačiau karo nukamuotos tautos troškė taikos ir pasitikėjo gera žmogaus valia ir de-rybų pasisekimu. Karo ūkis pradėta sparčiai pakeisti taikos ūkiu. O tai reiškia, kad karo reikmenims gami-nanti pramonė turėjo pradėti vėl ga-miniti civilinio gyvenimo prekes, o karo metu paursi valią vėl grą-žinti į normalias vėžes. Tai dvi svar-biausios ūkio šakos, turinčios būti vėl pritaikytos taikos gyvenimui. Taip ir atsitiko. Daugumoje kraštų sanuotos valiutos, atgautas žmonių pasitikėjimas pinigų, sudarytos sąly-gos taupyti ir kapitalui kurti, pa-leisti namo kariai įsijungę į naują ūkio gamybą, pramonės įmonės per-sitvarkė ir ėmė gaminti vartojimo prekes. Daugelyje kraštų gamyba pasiekė ar net pralenkė prieškarinį lygį, kitur įvairios ūkio šakos nely-giai plėtojosi, bet apilamai ėjo atsi-gavimo kryptimi. Žinoma, sunkiausia ūkio atstatymo problema buvo sunaikintuose Europos kraštuose, ypatingai Vokietijoje. Kraštai už ge-ležinės uždangos yra užsidarę, ir nie-kas nežino, kaip pas juos einasi. Fak-tas, kad agrarinio pobūdžio šalys galėtų atsigauti tik ankšta bendra-darbiaudamos su pramonės kraštais, yra įrodymas tų kraštų sunkios būk-lės.

Vakaru ūkio atstatymas iš karto susidūrė su dviem kiltimais: sovietai sąmoningai per komunistų partijas sabotavo ūkio atstatymą, ir vakarie-čiai nesiėmė skubių priemonių toms kiltimams pašalinti, ieškodami (vis kompromisinių taikių sprendimų. Didelę žalą visą laiką darė komu-nistų organizuotai streikai, ypač Prancūzijoje bei Italijoje. Sąjungi-ninkų nesutarimai Vokietijoje ne tik neleido ūkio reikalus greičiau patvarkyti, bet tą ūkį net žlugdė ir griovė. Pagaliau vakarai atsiskyrė ir ėmė savarankiškai tvarkyti vakari-nes zonas, nes toliau jau nebebuvo galima taip palikti. Pagaliau įvedė seniai laukiamą naują valiutą. Re-zultatai: gamyba nuo 35–40% pa-žėjo iki 60% 1936 m. lygmenis, dir-bančiųjų pragyvenimo sąlygos pager-ėjo, prekių languose yra daugiau ir lengviau gaunama pirkti. Bet vokie-čių ūkis nestovi ant visai sveikų pamatų. Mat, reikalas importuoti maisto produktų vertia vokiečius kelti eksportą, tuo pačiu nepajėgiant aprūpinti savąją rinką būtinu reika-lingumo prekėmis. Taigi, vokiečiai dar nepajėgia uždirbti daugiau už pavalgymą. Antra vertus, juos sie-gia okupacinių pajėgų išlaikymo našta. Tačiau nežiūrėnt sunkumų, jų valūta tebėra sveika, rugsėjo gale notų apyvartoje buvo apie 5 mili-

jardai, gamyba kyla, užsienio pasi-tikėjimas atgyja ir pradeda įplaukti kapitalų ir iš užsienio. Sunkiausia ūkinė padėtis tebėra Prancūzijoje. Priežastys čia yra labai įvairios. Per karą šis kraš-tas gana nukentėjo, nes visas pakliu-vo vokiečių okupacijon, be to, turėjo mokėti milžiniškas sumas ne tik oku-pacinėms pajėgoms išlaikyti, bet gry-nai prieš karinei mašinai stiprinti. Visą laiką Prancūzija brangiai moka savo karinių pajėgų išlaikymui. Eks-porto dydis lemia importą, o impor-tuoti Prancūzija turi labai daug, nes iki pastarojo laiko ji net duonos trū-ko. Sunki finansinė padėtis neleidžia subalansuoti biudžeto ir krašto va-liutą vis smukdo, vis labiau susmul-kinant ir taip jau menką franką. Pragyvenimo brangumas neleidžia pakeisti platiųjų sluoksnių gyvenimo lygį. Visą laiką ūkinė problema te-bėra ta, kad dirbančiųjų pajamos ir būtinų pragyvenimo išlaidos nesiderina, dirbančiųjų pragyvenimas yra skurdus. Nors streikai yra komu-nistų organizuojami ir vadovaujami, bet tokia būklei esant jie sekami ir visai ne komunistų, nes padėtis tikrai sunki.

Gal geriausia padėtis yra Be-Nelux kraštuose. Olandija yra

žemės ūkio kraštas, nors nepaprastai tirštai apgyventas. Per karą nedaug tenukentėjo, gyvąjį inventorių atgai-vina, prekybą plečia, valiutą turi sveiką. Belgija yra viena iš tų vals-tybių, kuri pirmoji savo sumanių valstybės vyrų tvarkoma sugebėjo atsigausti ir atsistoti ant sveikų ir tvirtų kojų. Ji ir šiandien yra žy-dinti Europos valstybė visais atve-jais. Luxemburgas yra Belgijos ūkio integralinė dalis. Visos šios trys valstybės kuria naują Europos bran-duolį — valstybių sąjungą, tuo duo-damos pavyzdį visai Europai. Mūsų uni-ja jau kaip ir įgyvendinta. Per ateinančius dvejus metus numatoma įgyvendinti visišką jų ekonominį su-jungimą.

Italija, nors ir sunkiai kovo-da su ūkiniais trūkumais, tačiau padarė suolį pirmyn ir ūkiškai pra-deda atsigausti. Žinoma, čia padeda ir sąjungininkų teikiamos lengvatos bei parama. Graikija ir Austrija dar negali išeiti į pilną valstybinį gyve-nimą ir pradėti atsikurti. Kiti neka-riavę kraštai, kaip Ispanija, Portu-galija, Šveicarija, Danija bei Švedija su Norvegija — tęsia savo talkaus meto normalų gyvenimą. Negalima pasakyti, kad tie kraštai per karą būtų praturtėję, bet jie ir ypatingos

pažangos nepadarė. Mat, neturėjo akstinio veiklai vystyti. Jie šiandien mieliai naudojami ar naudotusi Mar-shallio plano teikiama gėrybėmis.

Konstatavę šiuos faktus matome, kad pokarinis ūkis visomis jėgomis bandyta atkurti ir pritaikyti to pro-ceso rezultatai ramiam ir taikiamam žmogaus gyvenimui. Normaliai gy-vendamas žmogus nori neblogai pa-valgyti, apsirengti, turėti pastogę ir plus — naudotis žmoniškos kultūros laimėjimais, kaip laisvas pasaulio kūriny. Lygiai kaip po kiekvieno kito karo, taip ir po šito pastarojo, ramus pilietis ir ramios tautos ėmėsi atsikurti ir planuoti savo taikos gy-venimą toliau ateitį.

Mums nesuprantamu būdu, tos ramios tautos neižiūrėjo ir tarytum dar iki šiol neižiūrėję kylančios baisios nelaimės iš vieno neramaus židinio — totalitaristinio režimo krašto — bolševistinės Rusijos ir jos prislėgtų ir prievartaujamų tautų. Tas pavojus yra toks didelis ir tokio neriboto masto, kad jį trumpu žodžiu neį-manoma apibūdinti. Gal teisinga bus, jei išsireikšime, kad jis reiškia tautų išnykimą, didelės dalies žmonių fi-zinį išnaikinimą, laisvės palaidojimą, žmoniškos kultūros žuvimą ir prievar-tos bei teroro slautėjimą — revoliu-

ciją be pertraukos. Bet tas pavojus jau pradėdamas suprasti, nors ir ne masiniu būdu. Tam pavojui paša-linti nėra jokių kitų priemonių, kaip stiprus noras jį įveikti. O ką noras reiškia? Jis vienas nieko negali. Tikslui pasiekti dar reikia dviejų elementų: mokėjimo ir galėjimo. Norėti, mokėti ir galėti — trys būti-nos bet kurios kūrybos sąlygos. No-ras yra dvasinė galybė, mokėjimas siejamas su medžiagine kultūra, jos pažanga, o galėjimas — su visokerio-pais ištekliais.

Nespėjęs pasaulis atsikvėpti ir pereiti į ramaus gyvenimo vėžes, jau jis turi vėl įtempti visas savo jėgas — kylančiam pavojui pašalinti. Tam pavojui pašalinti pradėdamos nau-doti visos priemonės — dvasinės ir fizinės. Jos dabar planuojamos ir tik ateityje tepasireikš savo pilna apimtimi. Praktiškai tai yra karo ūkio planavimas ir vykdymas. Pa-saulis vėl planuoja grįžti į karo ūkį. O ką tai reiškia? Gi reiškia, kad vietoje normalinių ūkio funkcijų: gamybos paskirstymo ir vartojimo civilinio gyvenimo reikalui, bus ga-minamos karui reikalingos reikme-nės. Tokios karui tinkančios prie-monės tik tuo atveju tautai naudin-gos, jei jos eksportuojamos ir gau-namos už jas kitos gėrybės. Bet, ap-lamai, pasaulio ūkyje jos neteikia jokios naudos žmogaus gyvenimui, nes ir kare įgytos gėrybės tėra kitos tautos nuostolis. Paskirstymas ir vartojimas čia neegzistuoja. Tuo tarpu gamyba vykdoma, panaudojant geriausią medžiagą ir geriausias pa-jėgas.

Suprantama, kad karo ūkis tege-limas tik civilinio ūkio sąskaita. Ki-taip sakant, civilinio gyvenimo reik-menų gamybą pakeičia karo reik-menų gamyba. Kai ūkinis potencia-las pastovus, tai pakeitimas yra vi-siškas, bet prie kylančios gamybos pažangos jis gali būti ir reliatyvus bet gali jo ir visiškai nebūti. Čia visa lemia ir karo ūkio intensyvumo laipsnis.

Dabar mes jau žengiame į naują ūkinę fazę — į karo ūkio atgaivini-mą. Jo dydis, intensyvumas ir kiti duomenys — ne viešas reikalas. Ta-čiau faktas yra tikras. Žmogaus dva-sia ir medžiaginiai ištekčiai vis pla-čiau tam panaudojami. Europos ūkio atkūrimas ir visi planai, įskai-tant ir Marshallio planą, pagaliau suels į vieną tašką — ūkis eis arba jau eina karo ūkio linkme. Karo ūkio pajėgumas priklauso nuo ūkio pajėgumo aplamai, todėl ūkio atkū-rimas aplamai yra ir karo ūkio sti-prinimas. Šiandien pergyvename po-sūkį, aplamai posūkį nuo taikos į ginkluotą taiką. O ši pastaroji yra įvadas į karą, į jėgos kelią. Skelbia-mų duomenų dar nedaug tėra, bet apie juos pakalbėsime, kada jie bus viešai žinomi.

Atviri žodžiai / Išvargo papūgos

Italų laikraštyje

„Corriere della sera“

randame tokį skelbimą: „Pabėgusi žalia papūga, rėkianti „eviva Sta-lin“. Geras atlyginimas. Savininkas nebepritaria papūgos filosofijai. Ma-rio Faustino, Via Cavour 27.“

Nesunkus darbas buvo tos papū-gos. Bet, matyt, ir jis nusibodo. Nu-sibodo jis ne vien senioro Mario Faustino paukščiui. Tais paukščiais rūpescio turi ir Kremiaus oficiozas

„Pravda“.

„Propagandistas yra partinio auk-lėjimo pagrindinė figūra. Darbo sėk-mė politinėse mokyklose priklauso nuo ideologiskai teoretinio ir prakti-nio propagandistų auklėjimosi, kurių žinios ir tobulėjimas papildomas se-minaruose. Tokie seminarai prasidė-jų Jaroslavyje rugpjūčio mėn. pra-džioje marksistiniu išaiškinimu. Ir va, patys propagandistai pasižymėjo savo neouliu paskaitų lankymu. Ko-munistas Hjaščevas, politinės mo-kyklos vedėjas ne karto nepasirodė seminaruose. Jis nuėjo net tiek toli, kad leido sau pareikšti, esąs pakan-kamai jau pilnas išminties. Iš tikrų-jų gi buvo įrodyta, jog daugelio teo-retinių klausimų jis iš viso nežino. Gi šis politinės mokyklos vedėjas nėra vienintelis, vengias seminarų lankymo. Iš 25 propagandistų Jaros-lavyje tik 15 lanko seminarus, bet

ir tie laikosi pasyviai ir nesidomi diskusijomis. Kas gi liks iš partijos, jei patys propagandistai į savo pa-skirtį žiūri tik iš formalios pusės? Yra gyvas reikalas skubiai išrauti propagandinio nuovargio daigus.“

Betgi pažvelgus į tą „ideologiskai teoretinį“ Sov. Sąjungos propagan-distų kursą, suprantami darosi ne vien Jaroslavyje nelaimingų partijos šulų nuovargio daigai. Tie žinotini teoretiniai klausimai štai kaip žino-mo sovietų biologo Lisenkos pertei-kiami

„Izvestija“

skiltyse:

„Visa sąjunginės komunistinės partijos istorijos kėtvirtame skyriu-je“, „dialektinio ir istorinio materia-lizmo“ poskyryje, draugas Stalinas trumpai ir aiškiai išdėstė pagrindi-nius istorinio ir dialektinio materia-lizmo elementus ir įstatymus. Drau-gas Stalinas savo genialiskame vei-kale parodė, kad marksistiskai dia-lektiskasis metodas, kaip ir filosofis-nis materializmas logiškai išplaukia iš pačios organiškojo ir neorganiš-kojo pasaulio gamtiniųjų apraiškų esmės. Dialektiskiojo metodo esmė, priešingai metafiziskajam metodui, filosofiskai marksistinio materializmo priešingybę idealizmui išdėstęs, pa-rodė draugas Stalinas nepasiekiamu aiškumu pritaikomumą dialektinio

metodo ir materialistinės pasaulė-žvalgos studijoms visuotinio gyve-nimo kompleksinių reiškinių. Genia-lus draugo Stalino veikalas moko mus, kaip yra svarbu objektyviai vertinti gamtos reiškinius. Klasiskas draugo Stalino veikalas moko mus taip pat, kaip pagrindiniai dialekti-nio ir istorinio materializmo dėsniai pritaikytini konkrečiame darbe, jis veda mus į ateities fazę. Stalino veikalas, kurio 10 metų sukaktį visa pažangioji žmonija švenčia su dėkin-gumu, yra ir lieka visiems laikams neklaidinguoju vadovu visose mokslo srityse. Mes esame be galo laimingi, turėdami genialų Stalino kūrinių. Amžina garbe mokslo korifejui — draugui Staliniui!“

Per 10-tį metų Stalino „Trumpas visos sąjunginės komunistinės partijos istorijos kursas“ yra išleistas 208 kar-tus, viso 34.219.000 egzempliorių, 63 kalbomis. Ir kuris politinės mokyklos vedėjas išdrįstų pasakyti neži-nas „trumpai ir aiškiai“ išdėstytos Stalino išminties? —mšk.—

Balys Galdžiūnas

Per Alpių kalnus

(Iš dienraščio)

Man čia niekas nepažįstama. Todėl tik išėjęs iš geležin-keio stoties pradėdau klausinėti Reding priemiesčio. Man ru-rodė, ir aš einu per miestą su vargais, dulkintas, bet išdidus. Atrodo, kad visi praeiviai manim stebisi. Bet man tik taip atrodo. Štai sutinku visą būrį buvusių karo belaisvių. Štai važiuoja vengrų pabėgėlių vežimai. Ir jais niekas nesistebi, nes tai šio karo pasekmės. Ir jos dar negreit užsibaigs, nes vargas išeiti niekad nesiskubina.

Klaidžioju po priemiesčių ir niekaip negaliu rasti 21 nu-merio. Kažin kokia galva nepanorėjo priemiesčio namus su-numeruoti iš eilės, o pagal statybos laiką. Tokia tvarka ir nedidelį priemiesčių padaro nepaprastai klaidų. Miegusios moterys ir žaislų dar iš ryto nesužadę vaikai žiūri į mane ir stebisi, kodėl aš būtinai ieškau tokių namų, kurių jie nežino. Bet pagaliau mane vaikai ir išgelbsti. Jie atsimeina tokių užsieniečių, kuris turi arklis, nešioja visad baltą kepurę ir nuolat juos pavėžina. Jie mane veda visu būriu, o aš labai apgalvestauju, kad jiems neturėsiu kuo atsilyginti.

Sustojame prie vienaaukščio namo, ir aš jau pastebiu, kad jis paženklintas 21 numeriu. Mano širdis pradeda plakti labai netvarkingai. Jaučiu, kad labai jaudinuos ir vėl negaliu atsikratyti minties, jog su jais kas nors blogo yra atsitike. Bet tuo pačiu metu aš pamatau savo sūnų ir dukterį, už-mirštą mane lydėjusius vaikus. Aš juos pažaukiu vardais, o jie žiūri lyg išsigandę, nes jie jau nebegali atskirti, kas čia atsitiko. Iš kambario išbėga žmona. Ji pradeda verksti ir puola prie manęs. Kai mes pradėdam kiek atsipeikėti, ji klausia, kaip aš atsiradau. O man tai labai sunku paaiškinti vienu sakiniu.

Ji pasakoja, kad kiekvieną dieną klausiusi radio praneši-mų, kuriuose skelbdavo apie paskutinėmis karo dienomis at-liktus kruvinus žiaurumus kaetuose ir drebėte drebėjo, kad jų tarpe netektų būti ir man. Ji išvaikščiojusi visas įstaigas

(2)

gauti leidimo ir keliauti manę ieškoti, bet visur gaudavo atsakymą, kad dar reikia palaukti, kad privatus susisiektas su tolimesnėmis vietomis dar vis uždraustas. Pagaliau, jei būtų tekę keliauti, ji net negalėjo žinoti, kur reikia važiuoti.

Ir taip mes pradėdam nesibaigiančias kalbas. Kalbas apie pusantrų metų pragarą. Vieni jį kentėjome kalėjimuose, kiti išėję tremtinių keliais, ir po svetimu dangum pradėję sunkų duonos pelnytosi kelią.

Aplankau visus pažįstamus, radusius prieglaudą šioj nuo-šalioj kalnų vietoj. Visi klausinėja apie naują karą ir kada grįšime namo. Atrodo, kad tremtiniais tiečiu klausimai ir teegzistuoja. Dar tebėra vakarykščio karo kruvinai pėdsakai, bet milijonų žmonių sujauktas gyvenimas jau kalba, kad taip negali likti, kad taika ant vergijos pamatų nestatoma. Bet ar kelių milijonų pavergtųjų balsas gali būti išklaustas, ka-da visi besitąsydami ir taip pavargo? Tai klausimas, į kurį labai sunku atsakyti. Į tą klausimą atsakymą duos tik įvykiai ir laikas. Ir jei aš kalbu, kad mūsų kelias visvien prasidės atgal, tai aš kalbu jiems tik todėl, kad mano vidinis nujauti-mas taip kalba. Bet ar to įvykio reikės laukti trejis metus ar dešimt metų, aš negaliu pasakyti, nes nežinau, kada pra-sidės tikras sovietinių užmačių supratimas ir pasibaigs trau-kimasis atgal.

Su kuriuo tik tautiečiu susitinki, visi prašo patarimo, kaip jiems nusikapstyti iki Vokietijos, kur yra didžioji tremtinių masė. O patarimo jokio negali duoti, nes ir pats nesurandu, kaip išsigabenti savo šeimą. Kariniai potvarkiai kalba, kad negalima toliau judėti, kaip 15 km. Bet aš turiu šiek tiek tokios vilties, nes išvažiuodamas iš Würzburgo gavau karinės vy-riausybės pažymėjimą, kad vykstu ieškodamas savo šeimos. Mano pažymėjime įrašyta, kad turiu teisę važiuoti į Wolfs-bergą ir vėl grįžti atgal į Würzburgą. Su tuo pažymėjimu einu į anglų karinę gubernatūrą, bet man vis liepia laukti. Kol kas ji neturi specialių parėdymų tokioms kelionėms lei-dimų. Bet anglas mandagus ir liepia ateiti po savaitės pasi-teirauti. Už savaitės vėl nueinu ir vėl gaunu tokį pat atsaky-mą, kad atečiau dar už savaitės. O dienos bėga. Aš Vokiet-i-joje turiu daug darbo ir negaliu laukti. Todėl nutariu nie-ko nesuskaidant pradėti ruošti kelionę.

Nė vienam iš mūsų neateina kitokia mintis, kaip tik ko-lionė arkliais. Jokios vilties nėra pasinaudoti geležinkelio transportu. Gerai žinome, kad traukiniai tokių pervažiųjų dar visai neatlieka. Negausi ir sunkvežimių. Todėl lieka arkliai. Ir mes nieko nelaukdami pradėdame ruošti vežimus, pakuoti savo verginę tremtinių bagažą. Didžiausia problema tai pašaro klausimas. Jo reikia pasiimti labai daug, nes nesitikras, kad pakelėje gausi, o daug pasiėmus labai apsunkinti vežimus. Skaičiuojame, kad dalį kelionės pašaro gausim, bet per patius kalnus reikia išsiversti tuo, kurį pasiimsim. Ir mes taip tvarkomės.

Mūsų kaimynai, kurie gyvena už penkių kilometrų, taip pat ryžtasi palikti Wolfsburgą. Tuo būdu susidaro keturioli-kos žmonių ir keturių arklinių vežimų kolona. Galutinai sutariam, kad išvažiuojam rugpjūčio 22 d.

Paskutinės tvarkymosi dienos pačios sunkiausios. Per metus vėl prisirinko daiktų daiktelių, kurie neturi jokios ver-tės, bet be kurių sunku gyventi. Aš stebiu, kai mano šeimos nariai, beveik viską praradę Lietuvoje iš 69 ha pavyzdinai tvarkyto ūkio, stengiasi pasiimti kiekvieną turimą daiktą. Mes ginčijamės, kad tuo tik apsunkinami vežimai. Aš įrodi-nėju, kad tokių daiktų jie visur galės rasti, o jie man atsako, kad jei iš Lietuvos būtų ėmę tokius daiktus, tai būtų buvę nesąmonė, bet atsiradus svetimam krašte, ir dar pokariname laike, kiekvieną daiktą kol įsitaisai, turi daug vargti. Man sunku ginčytis, nes tų rūpesčių neteko pakeiti. Manim „rū-pinosi“, aš turėjau „maistą ir pastogę“, turėjau „rūbus“, kaip kad aiškindavo mušdami prižiūrėtojai...

Pasirodė, per metus atsirado ir naujų pažįstamų, kurių vieni padėjo turėdami nemažai gailėstingumo, gi kiti naudos. Tik viena moteriškė; austrė, kuri juos atvykusius sutiko su ašaromis, dabar taip pat apie mus nuolat vaikšto ir nuolat braukia ašaras. Ji kalnietė, ji ten gimusi ir užaugusi, jai sunku suprasti mūsų likiminius kelius, bet ji jaučia, kad mes esam daug išgyvenę ir dar daug sunkių dienų mums teks pakeiti. Ji mialai mūsų vargu pasidalintų, jei žmogaus var-gas būtų dalinamas.

KULTŪRINIS GYVENIMAS

Goethe lietuvio dailininko akimis

„JAUNOJO WERTHERIO KANČIOS“ — V. K. JONYNO MEDŽIO RAIŽINIAI

Rašo Vyt. Alantas

Kokia knygos iliustracijos prasmė? Kad skaitytojas ne tik išivaizduotų, bet ir savo akimis pamatytų literatūrinio veikalo grožį. Tačiau dailininko atkurtas literatūrinis vaizdas nebėra tas pats, kurį sukūrė rašytojas. Ne tik dailininkas, bet ir skaitytojas grožinės literatūros veikalo interpretuoja savaip. Tuo būdu literatūros veikalo iliustracija yra sutelktinis rašytojo ir dailininko kūrybos vaisius. Kiek knyga turės iliustratorių, tiek tos iliustracijos turės atskirų veidų, nors šaltinis visoms yra tas pats. Prieš pat paskutinį karą man teko matyti Weimare, Goethes namuose, įvairių autorių Wertherio iliustracijų. Kiek dailininkų, tiek interpretacijų! Nė vieno dailininko Wertheris nepanašus į kito dailininko Goethes didvyrį. O pats autorius savo didvyrį greičiausiai vėl kitaip vaizdavo...

Todėl kalbant apie iliustracijas, nebūtų tiksly statyti klausimas, ar pavyko dailininkui atkurti autoriaus sukurtą vaizdą, bet tenka kalbėti apie tai, kaip dailininkas tą literatūrinį vaizdą suprato ir kaip jam pavyko techniškai jį įkūnyti.

Gruodžio 4 d.

Tu matai, su manimi baigta (Wertheris rašo savo draugui V. A.), ilgiau aš nebeįsivaizduoju! Šiandien aš sėdėjau pas ją... sėdėjau, ji skambino pianinu įvairias melodijas... Jos sesutė, sėdėdama man ant kelių, valė savo lėle. Man ištryško ašaros iš akių. Aš pasilenkiau, ir jos sutuoktinių žiedas krito man į akis... Man ėmė riedėti ašaros... Ir staiga ji grįžo prie senų dangiškių melodijų, staiga, iš karto mano sielą užplūdo paguodos jausmas ir seno meto, kada aš daina girdėjau, nykių akimirkų, nusivylimų, sugriuvusių vilčių atsiminimai... Ir tada... Aš ėmiau vaikščioti po menę, mano širdį slėgė tas atsiminimų antplūdis... — Dėl Dievo meilės, — susukau aš, nebesilaikydama ir artindamasis prie jos, — dėl Dievo meilės, klausykite! — Ji nustojo skambinusi ir atsidėjusi žiūrėjo į mane. — Wertheri, — tarė ji su šypsena, kuri pėrvėrė mano širdį, — Wertheri, tamsta labai sergi... Eikite! Aš prašau tamstą, nurimk. — Aš išbėgau iš menės ir... Dieve! Tu matai mano sielvartą, ir tai baigsis...

Tą sceną Jonynas taip vaizduoja: Pirmame plane mes matome sėdinčią prie pianino Lottę (nuo mūsų nusisukusią), o prie lango stovi Wertheris. Visą mūsų dėmesį kreipia Wertherio figūra. Jis stovi pakeltomis, sunertomis rankomis, tartum norėdamas išsielvartoti susimti veidą, ir taip pasinešęs į priekį, kad jo kojos apdaro skvernai plėvėsuoja atmetti atgal, lyg vėjo pučiami. Sudarą išpušis, kad jis nori pulti ant kelių prieš savo mylimąją, išsakyti jai visą savo meilę ir visa savo širdies skausmą, bet žinojimas, kad ta moteris priklauso kitam, jį sulauko ir tartum jo kojas prirakina prie žemės. Dailininkas pagavo esminį kalbamos scenos momentą. Visa, kas tam momentui neesminga, jis praleidžia. Jame mes nematome Lottės sesutės su lėle ir kėdės, ant kurios jie sėdėjo. Wertherio judesys yra tartum sustingęs polėkis, išryškina visa dinamiškai tragišką Wertherio sielos būseną. Jonynas mums parodė Wertherio kančią ne iškraipytais bruožais veido, kuris paveikslė atrodė beveik ramus, bet viso kūno pastatymu, kuris iškalbingai byloja apie jo sielos polėkį. Jonynas kalba mums apie žmogaus išgyvenimus ne veido išraiška, bet kūno judesiu. Visuose savo „Wertherio kančių“ raiziniuose jis puoselėja tą pačią judesio kalbą.

Jei mes paanalizuosime sceną, paimtą iš Wertherio rugsėjo 12 d. laiško, kur įdomiai vaizduojamas veidrodyje Wertherio ir Lottės susitikimas po keletos dienų nesimatymo, — mat, Lottė buvo išvažiavusi kuriam laikui savo vyro parsivežti — arba tą sceną, kur Wertheris atsiunčia savo tarną pas Lottę vyrą pasiskolinti pistoletą, — Lottė stovi kambaryje viduryje, laikydama rankose ginklą ir, nujausdama kažin ką negerą, tartum svyruoja, ar pistoletą Wertherio pasiuntiniui duoti ar neduoti, — visur pastebime tą patį principą judesio, kuriame sutelktas didvyrio psichologinis išgyvenimas. Jonynas taip komponuoja, kad kompozicijos antraešės figūros ir šlaip piešinio detalės tarnautų išryškinti pagrindines figūros judesius ir atskleistų jos dvasios būseną. Iš to susidaro jo raizinių psichologinis stiprumas ir įtikinamumas. Judesį jis meistriškai apvaldo ir taip apipavidalina, kad mums nebelieka jokios abejonės dėl jo psichologinės vertės bei reikšmės.

„Wertheriui“ pailiustruoti Jonynas pagamino 19 medžio raizinių: kompozicijų, vinječių, užsklandų, inicialų ir t. t. Čia nėra reikalo pabrėžti, kad tie visi darbai sukurti griežtai išlaikytu stiliumi: visi jie sudaro vieningą estetinį vienetą.

Goethes veikalo centrinės figūros yra Wertheris ir Lottė. Ties jomis daugiausia ir susitelkia dailininko dėmesys. (Wertheris pavaizduotas 11 kartų, Lottė — 7 kartus.) Tačiau mes klystume, jei ieškotume Jonyno kompozicijoje pasikartojant tuos pačius Wertherio ir Lottės veidų bruožus. Kiekvienam raizinyje jie kitoki, ir dailininkui, matyt, visai nerūpėjo juos kartoti pagal nustatytą anksto šampą. Jo dėmesys sutelktas į kitą dalyką, būtent, į judesį. Jonynas Goethes didvyrių išgyvenimus stengiasi mums perduoti ne veido išraiškomis, bet visos figūros judesio dinamika. Kad būtų aiškiau, kas tais žodžiais norima pasakyti, paimkime vieną pavyzdį. Jonynas vaizduoja sceną prie pianino Lottės namuose. Lottė sėdi prie instrumento, Wertheris stovi prie lango. Goethes tekstas laisvu vertimu yra toks:

„nė polėkis, akimirks džiaugsmas ir tragiškas galas...“

Pirmos knygos pradžioje dailininkas vėl rašo „įžangėlę“. Čia mes matome laiškus (kaip žinoma, „Wertherio kančios“ parašyta laišku forma), iš kurių stiebiasi gėlių puokštelė į žvaigždynus. Pirmoje knygoje ir atpasakotas Wertherio gyvenimo šviesus, romantinis laikotarpis, kada jo širdis veržiasi į laimę.

Antrai knygai kompozicija kitokia: rūkštąs pistoletas, kryžius ir vėl žvaigždynas. Tai yra antros dalies jei ne turinys, tai bent nuotaika.

Noriu čia skaitytojų dėmesį ypatingai atkreipti į vieną Jonyno kompozicijų momentą. Kaip minėjau, titulinio puslapio, pirmos ir antros knygos įžangines kompozicijas apvaidina žvaigždynai. Paskutiniame raizinyje, Wertherio laidotuvsė, audringame paveikslo fone, mums vėl sužiba žvaigždės. Ar tai yra atsitiktinis dalykas? Vargu. Ar autorius mums nenori pasakyti, kad žmogaus tiek laimės tiek tragedijos polėkiai lygiai baigiasi kažin kur amžinybės beribėje? Gal būt, tai yra romantinis požiūris į gyvenimą, bet ar jis nėra teisingas? Pagaliau, tai ir nesvarbu. Skaitytojas gali sutikti ar nesutikti su dailininko filosofija ir tuo pačiu su Goethes veikalo interpretacija, svarbu tai, kad dailininkas, iliustruodamas veiklą, turėjo savo idėją, suteikiančią visiems jo darbams individualinį veidą ir atskleidžiančią naują požiūrį Goethes jaunystės kūriniui. Knyga išleista vokiečių kalba. Gal būt, ne vienas vokiečių skaitytojas, sklaidydamas Jonyno iliustruotą „Wertheri“, pamatys ji naujoje šviesoje, tokioje šviesoje, kokioje ji matė ir norėjo parodyti lietuvių dailininkas. Čia mums atskleidžia plati tautų savitarpio kultūrinio bendradarbiavimo sritis, apie kurią būtų galima daug kalbėti. Čia pakaks tik tiek pasakius, kad Jonynas, imdamas iliustruoti pasaulinės literatūros šedevrą ir talentingai savo darbą atlikęs, idėjų lietuvišką duoklę į visuotinės kultūros išdą. Mes negalime tuo nesidžiaugti ir nesididžiuoti.

„Wertherio kančių“ 300 egz. išleisti geresnio popieriaus, numeruoti ir dailininko pasirašyti. Išleido Verlag Karl Alber, Freiburg im Breisgau, 143 psl. Tai didelio formato, kietais viršeliais, aplenktais balta aplanka su dailininko kompozicija

Pagalbon Mažajai Lietuvai

„Lietuvių Zodis“ trečią kartą iš eilės atkreipia dėmesį į vokiečių revizionistinę veiklą. Kol J. Kardelis str. „Vokiečių akcija prieš lietuvius“ rašo:

„...Savo tikslų jie siekia labai aktinai ir veržliai. Tam tikslui jie naudojasi visomis galimomis priemonėmis: organizuojasi labdarybės, ekonominių lengvatų teikimu, tikybinių organizacijų pagalba ir t. t.; propagandą kvi. vėda. visokios rūšies leidiniais vokiečių ir anglų kalbomis. Ši akcija aiškiai priešlietuviška. Ji nukreipta ir prieš lietuvių tautos vienybę ir prieš Lietuvos valstybę. Ką mes šio srityje esam padarę? — Nieko, išskyrus tai, ką sugeba ir pajėgia padaryti Mažosios Lietuvos Taryba, kuri, nemalonu jau ir kartoti — lig šiol nesulaukia ne tikto, to pripažinimo, kurio reikalauja pakartotinės VLIKo suvažiavimų rezoliucijos, bet net tinkamo dėmesio. Lig šiol neišleista ir prof. Ivinskio knyga...“

Vaiman, britų ir amerikiečių zonas seniai sujungtos, o netrukus iš dalies kartu eis ir prancūzų zona, tačiau vokiečiai, iki šiol ne iš vieno šaltinio maisto kordukus gaudami, savo politinių tikslų siekia vieningai. Drang nach Osten — tai visų vokiečių ir viršų net akipileiški keliama vėliava. Mes, lietuviai politiniai emigrantai, gyvename ir sielojamės, de, ja, kas sau, zonomis. O tačiau ne tik kartoti, bet tenka rėkti rėkti kartu su poetu:

— O, broliai, kur einam užsimerkę?!

Savo tarpe vokiečiai iš Didžiosios ir Mažosios Lietuvos gaires suderinę,

knyga, apie kurią sakoma, kad ją „malonu palmti į rankas“. Ant apšankos kraštų išspausdintas gan ilgas informacinis rašinys apie Jonyno kūrybą bei duota trumpų biografinių žinių apie dailininką.

Mažajai Lietuvai gelbėti kongresas turi būti suauktas britų zonoje, kur M. Lietuvos taryba dirba ir kur visas vokiečių revizionistinės politikos centras. Kongreso vieta ir laikas pareina nuo šeimnininko, vadinasi, M. Lietuvos tarybos valios. Mano manymu, kongrese privalo dalyvauti visų rikiuojančiųjų ir rikuojamųjų veiksmų atstovai, lygiomis teisėmis ir lygiomis pareigomis.

Tėvynės meilė, atseit, ir sielojimasis dėl tėvynės ateities ir jos teritorinės neliečiamybės — juk nėra kieno nors išimtinis monopolis. Visi privilome rūpintis ir dirbti. O jei kas delsia, dirbtina nesidairant į šalis ir nepaisant anų argumentų. Mažoji Lietuva, tolygiai kaip ir visa Lietuvos Valstybė, tegali būti gyva visų jos sūnų ir dukterų ryžtu, susiklausymu, aukojimusi ir kraujo kaina.

Galimais priekaisams užbėgti pridurtina poeto A. Nykos-Niliūno žodžiai iš „Aidu“:

„...Savo kraštą mylėti žmogui yra lygiai tokia pat būtinybė, kaip vėjui pūsti arba ažuolui šlamėti. Jūs sakote mums, kad mes, išskeldami ydas, elgiamės nepatriotiškai. Bet mes manom, kad blogai daryti yra žymiai nepatriotiškiau, negu kritikuoti nurodyti ydas.“ J. Garša

Recenzija. — Šį mėnesį New Yorke įvyko garsenybių, laisvalaikio mėgstančių tapybą, paveikslų paroda, kurioje, buvo išstatyti ir Eisenhowerio, Churchillio, Joe Louis ir kt. garsių asmenų tapyti paveiksai. New Yorko „Post“ apie parodą taip atsiliepė: „Be abejo, malonu konstatuoti, kad ir garsenybės gali taip blogai tapyti, kaip ir eiliniai žmogeliai.“

Geriausieji paveiksai. — Amerikiečių abstrakčiosios tapybos atstovas Paul Fontaine, užsukęs į prieš kelias savaites atidarytą jo kūrinių parodą Wuppertalyje, konstatavo, kad dalis kūrinių buvo išstatyta aukštesnė komjoms. Būdingiausia tačiau, kad meno kritikai buvo šiais paveikslais labiausiai susidomėję ir juos spaudose apskelbė geriausiais. (FNP)

Stasys Santvaras

VĖLINĖS

Į pilką rūkio jūrą saulė nusileido —
Užmigo rūpesčių ir vargo pelkė...
Ėjau nežinoma ir svetima atkrante
Ir išgirdau galingą balsą: Kelkit! Kelkit!...

Sustingo žingsniai.

Ir baimė šaltu šurpuliu supurtė širdį.
Staiga, žaltvykščių tūkstančiai pakirde,
Tokia marga marga minia —
Pradėjo eiti pro mane...

Pirma žingsniavo generolai —

Rimti, lėti ir nusiminę —

Kaip didvyriai jie griovė artimo tėvynę —
Dabar tvirtovės griuvo ir kovų aistra atšalo!
Ak, visa, visa beprasmingai dingo —
Grabe pabaigs rūdūt lazda maršalo!...

Pulkai kareivių į palaimos kalną kopia —

Apraišiotom galvom, be rankų ir pašautom kojom —

Prie jų kapų dar vakar mes raudojom

Ir nūn, tą liūdną naktį,

Girdėt žmonių, ir motinų ir seserų verkimal:

Tu negrįžai! Tu negrįžai!

O, Dieve, kraujas ėmė stingti!

Girdžiu kirčius botagų, spardomų dejonę —

Regiu aš paskutinę žmogžudžių ir budelių kėlonę —

Atkyla, juodvarnių kapojama, minia,

Ar ji tik nesutryps mane?...

Pranyko tolimoj panirę vyrai —

Arai ir liūtai kruvinų grumtynių,

Su riterių ženklais ant persautų krūtinų...

Drebėjo miestai ir kaimai,

Kai žemę skeldino jų svaidomi žaibai!

Imu aprinti.

Gaivinanti giedra nusidriekė padange —

Tai našlės ir našlaičiai žengia...

Už neperregimų kalnų

Balti žydrųjų tolybių paukščiai

Daug kūdikėlių neša ant sparnų...

O ten jau lenda iš namų griuvėsiai

Seneliai, moterys, vaikai...

Turiu į šaltą uolą atsisilioti —

Jų tarpe aš regiu ne vieną tremtinį tautietį...

Ir jie praicina jau pro čia —

Ir jų man matoma kančia!...

Širdis netvėrė ir pradėjau rėkti:

O Motin! Motin! Motinėle!

Visi ateina! Ak, visi jau atsikėlė!

Ir Tu — to karo parbloškta ir Tu,

Kodėl su kankinėm neateini kariu?...

Per pilką rūkio jūrą saulė vėl atkilo,

Pradėjo busti rūpesčių ir vargo pelkė...

Einu nežinoma ir svetima atkrante

Ir vis girdžiu tą rūstą balsą: Kelkit! Kelkit!...

Lietuviai barzdočiai dūmoja...

Kasablankoje / Retas lietuvių DP jūrininko nuotykis

Taip ėjo diena iš dienos — karas ėjo toliau, jo galo nesimatė, gyvenimas ėjo į galimą saktį, paprastas vėžes. Pasibaigus darbu, Carre su Petraitis atvažiuodavo į garažą pastatyti sunkvežimį ir sutvarkyti rytojaus diena. Čia susirinkdavo ir kiti darbininkai — nusiplauti, susitvarkyti po darbo. Vokietijoje čia nebūdavo nė vieno ir todėl čia būdavo pasikeičianti paskutinėmis naujienomis, planais ir t. t. Kai vokietiai jau buvo toli nuėję į Rusiją, iš Krėtingos atvažiuodavo darbininkai dirbti į uostą, atveždavo lašinių, kiaušinių, sviesto ir degtinės — keisti į vaistus ir kitus reikmenis, kurių Krėtingoje nebuvo galima gauti. Garaže tokiu būdu buvo ir prekybos centras, kuriame po gerai pavykusių „operacijų“ būdavo ir išgeriamas, o po to ir sudainuojama — kas gi kito, kaip „Lietuviai barzdočiai dūmoja...“ Vėliau čia per darbininkus iš Krėtingos buvo reguliariai gaunama beveik visa Lietuvos pogrindžio spauda, kuri būdavo į Klaipėdą atvežama sudėta į duonos kepalukus, nes produktai darbininkams buvo leidžiami nevaržomai atsivežti. Carre gyveno su keliais prancūzais, kurie dirbo vienoje radijo taisyimo dirbtuvėje. Jie ten buvo įsirengę slapta radijo siųstuvą ir nors ir su didele rizika savo galvai, susisiekdavo net su Prancūzija. Taigi garaže buvo galima gauti ne tik lašinių ir sviesto, bet čia buvo ir slapty žinių surinkimo centras. Buvo prisibijojama, kad visa tai gali iškilti aikštėn, nes čia dalyvavo per daug žmonių, o be to, prancūzai kartais elgėsi taip neatsargiai, kad atrodė arba jie lošia dvigubomis kortomis, arba rytoj viskam bus padarytas galas. Bet tai buvo tik jaudinimasis — viskas išsilaikė iki pat paskutiniųjų dienų. Bendrovės savininkas porą kartų buvo užtikęs garažą „beputaujant“ ir kartą išsireiškė, kad „mir gefällt diese Bande nicht“, bet laimei — ji mobilizavo ir tuo būdu pavojus buvo pašalintas, ekonomini ir politini biznėlis netrukdomai ėjo toliau. Tokiu būdu ir Carre per porą metų išmoko ne tik šiek tiek lietuviškai, bet ir niūniuoti Petraitis dainuojamą „Lietuviai barzdočiai dūmoja...“.

Taip atėjo 1944 metų rudenį, kai Klaipėdoje jau buvo girdima rusų patrankų dundėjimas. Garažas užsidarė, vėliau buvo subombarduotas, jame vykusių susirinkimų dalyviai pasikeitė numatomais adresais, išsiskirstė į visas keturias puses. Petraitis, kaip ir daugelis kitų, atsidūrė Vokietijoje ir pajūriais — pamariais nuslinko net iki Hamburgo. Vilkas vis į mišką žiūrė, taip ir Petraitis — vis prie jūros. Hamburge vėl pateko į uostą ir 1946 metų pavasarį Petraitis jau „plūduriuoja“ Atlante — pakeliui į Braziliją. Jis nujaudė, kad Pietų Amerikos uostuose dabar labai gyvas laivų judėjimas ir ten visais laikais jūrininkui nebuvo sunku gauti laivą, juo labiau tokiems, kurie nedaro didelės atrankos. Tokiu kaip tik buvo Petraitis. Ir štai vieną gražų pavakari gegužės mėn. 1946 m. jis sėdi vienoje iš daugelio Rio de Janeiro vėtinai ir stebi naują pasaulį, nes čia jis dar pirmą kartą. Po keletos dienų Petraitis jau sukinėjasi po jūrininkų darbo istaigas, ir jo pavarde jau įrašyta Brazilijos laivo „Boa Vista“ įgulės sąrašuose. Petraitis vėl jūroje. „Boa Vista“ kapitonas pats yra ir savininkas, pasivadinęs savo laivą gimtinės vietovės vardu. Kadangi tai trumpinis laivas, Petraitis „valkiojasi“ nuo Brazilijos iki Venecuelos, buvo jau Pietų Afrikoje ir Madagaskare, Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje, o dabar vėl netoli savo žemės — Europos, pakeliui į Angliją. Tai puikios ilgos kelionės, gražiai taupančios pinigą, kelionės, už kurias geresnių Petraitis tipo jūrininkai ir išsvajoti negali. Petraitis tiesiog laimingas; jis yra jūroje — jis gyvena pasaulyje. Jis rašo: „Norėčiau dabar dar kartą nuvažiuoti į Krėtingą, būtų kas pasipasaikoti, galėtume šaulių klube sėdėti dvi savaites ir tai būtų per mažą laiką viskam papasakoti, ką pergyvenau ir mačiau. O kaip Klaipėda? „Nepatūnas“ (jūrininkų restoranas, kuriame savo laiką Petraitis norėjo apskusti vienas latvis jūrininkas, bet Petraitis buvo išmestas pro langą su rėmais) ar langus jau sudėję? O gal pamatų nebeliko? ...“

Štai „Boa Vista“ užsuka į Kasablanką Afrikoje. Laiko yra — reikia apsidairyti. Petraitis užsuka į uostui artimiausią restoraną. Pilna jūrininkų. Petraitis, susiradęs laisvą kėdę, užsisako stiklą alaus. Iš šalia besėdinčių jūrininkų du anglai ir vienas švedas. Tuoj užsimezga kalbą, ypatingai su švedu — juk tai beveik giminės. Petraitis gi plaukiojęs švedų laivu, švedas, pasirodo, buvęs kelis kartus Klaipėdoje. Pažįstamos vietos, bendri prisiminimai. Tai reta proga, kuri negali būti praleista „sausai“, juo labiau, kad Petraitis kišenių sveria pinigus, ilgomis kelionėmis nenoromis susitaupęs. Anglai taip pat malonūs vyrai, dalyvauja pokalbyje ir išgerime, kuris tęsiasi į rytą ir nesimato galo. Gėrimai plaukia patys į stalą, nežinia, kurio sąskaiton, bet tai padavėjams ir nerūpi — jie mato, kad turi reikalo su padoriais jūrininkais. Kai Petraitis jau įkalto, užtraukė net gana garsiai savo įprastą dainelę „Kur lygus laukai, snaudžia tamsūs miškai, lietuviai barzdočiai dūmoja...“. Bet čia ir buvo galo pradžia.

Petraitis vis toliau bedainuojant, kažkas rėžė stiprių smūgių į nugarą ir riktelėjo PETRAITIS! Petraitis linktelėjo, kadangi smūgis buvo iš užpakalio, bet greitai pašoko nuo kėdės ir nespėjo apsukti, kai pasijuto stipriai dviejų rankų apkabintas. Vis dėlto išsiskyrė iš glėbio (jį išlaisvinti jau buvo bešoka švedas su anglais)

— apstulbo pamatęs prieš save — PIERRE CARRE. Stalas buvo pastumtas ir apverstas su visais gėrimais ir užkandžiais. Du vyrai stipriai apsikabinę pasibučiavo. Tai buvo Petraitis su Carre iš Klaipėdos nelaisvės garažo.

Pasirodo, Carre taip pat pavyko laimingai pasprukti į Vakarų Vokietiją. Amerikiečiams čia atvykus, jis greitai grįžo Prancūzijos. Bet jo tėvai ir žmona su vaikais jau buvo persikėlę iš Lyono į Kasablanką ir ten turėjo biznį. Carre ir čia buvo šoferiu ir tą naktį buvo grįžęs iš kelionės. Važiudamas per uostą, užsuko kai kurių reikalų atlikti su svetainės, kurioje buvo Petraitis, savininku. Tas pasiūlė stiklą išgerti ir Carre užtruko. Tuo momentu išgirdo jam seniai kažkur girdėtą dainą, kurią jis greitai prisiminė iš Klaipėdos laikų ir todėl šoko žiūrėti, kas ją bedainuoja. Metęs žvilgsnį, atpažino savo nelaisvės draugą, kurio nė sapnuote nespėjo susitikti. Savaimė aišku, kad šitas susitikimas išaukšėjo susidomėjimą ne tik ten buvusių švedų, bet ir paties savininko ir todėl, Petraitis žodžiais, šitas įvykis „tapė atšvestas atsakant“, jis net buvo paminėtas vietos spaudoje.

Dabar Petraitis vėl laive — pakeliui į Angliją, o iš ten vėl atgal į Atlantą ir kitus vandenynus. Lietuvis jūrininkas gyvena pasaulio jūrose — jam gero vėjo. V. Jūrinis

Margojo pasaulio mozaika

Paruošė Jurgis Kukalis

Nenunacintos vėliavos. — „Fašizmo aukų atminimo diena“ prie Schwerino (rusų zonoje) muitinės buvo iškalbintos dvi vėliavos: sovietinė — raudona ir nacinė — su hakenkreuzu. Kita dieną pravestos kvotos metu paaiškėjo, kad abi vėliavos yra dvynukės. Mat, nuo nacinės vėliavos nuardžius hakenkreuzą, gaunama puiki sovietinė vėliava. Tą dieną, norint iškilmingiau pagerbti fašizmo aukas, iškabintos dvi vėliavos ir tik vėliau apsižiūrėta, kad viena iš jų dar buvusi nenunacinta. (NN)

„Gražink senelio kaukuole! — Londone įvykusioje angliu-afrikiečių konferencijoje kolonijų klausimais vienas Afrikos kunigaikščių griežtai pareikalavo Angliją sugrąžinti jam senelio kaukuolę. Vokietija, kurios muziejuose ši kaukuolė buvo saugoma, ją buvo įpareigota grąžinti jau pagal Versalio sutartį. Britų kolonijų ministerija dabar įsakė patikrinti Vokietijos muziejus. (AP)

Štai, kur paslaptis. — Lūbecke, kur juntama didelė kuro stoka, vieno dramos veikalo premjeros metu visi žiūrovai nustebo, kad visos dekoracijos buvo pagamintos iš puikios medžio. Vėliau paaiškėjo, kad dramos autorius yra malkų prekybininkas. (EdW)

Pasaka be galo. — Vienas romano autorius, Berlyne stebėdamas filmos, suktos pagal jo romaną, premjerą, savo kūrinių neatpažino, tačiau jam filma taip patiko, kad jis paprašė

greta sėdintį producentą leisti jam pagal filmą parašyti naują romaną. Producentas pareiškė sutinkąs su sąlyga, jei galėsias ir naująjį romaną nufilmuoti. (EdW)

Nesurandama riba. — Vienas Paryžiaus laikraštis paskelbė eilę modernių poetų eilėraščių, į juos įmaišydamas 5 vieno nepilnapročio kliejimus. Skaitytojų apklausimo metu paaiškėjo, kad tik 11 asmenų iš tūkstančio teisingai nurodė nepilnapročio kūrėją, o 989 asmenys tokia kūryba palaikė modernių poetų eilėraščius. (EdW)

Demokratinis šokis. — Bavarijos vidaus reikalų ministerija praneša, kad baigiamas ruošti naujas potvarkis, liečiantis šokius ir kt. pramogas. Potvarkyje busia atsižvelgiama į reikalavimus, kuriuos išaukšias krašto sudemokratinimas. (SDA)

Nesveikas frakas. — Čekoslovakijos kelnierius įvedama nauja tarnybinė apranga. Frakas, kaip „nesveikas kapitalistinis drabužis“, pakeičiamas žiema pilka, o vasarą balta „liaudies demokratijos palaidine („rubaska“)“. (D)

Skelbimas Nr. 56

Zemiau išvardinti ieškomieji arba jų likimą žinantieji yra prašomi atsiliepti C/Kartotekon per savo LTB komitetus, kartu nurodant šio skelbimo (bet ne laikraščio) eilės numerį ir įdedant reikiamą kiekį pašto ženklų atsakymui apmokėti.

764. Inž. Dirvianskis Steponas; kpt. Ciemilonskis Liudvikas iš Ukmergės; Vaškevičiūtė Bogumila iš Kauno; Kličvienė-Stokaitė-Kazlauskienė Marė.

765. Dočkiai: Stasys, Petrė, Erna, Bernardas, Adolfas ir Elli iš Dirvupio; Skučas Vytautas (1926) iš Pagirio; Laurinavičiūtė Liudė, duklė Vlodo.

766. Mrs. Mary Bisekerskis, R.F. D. 1, Boc 75, Reeds Ferry, N.H./USA — prašo atsiliepti savo giminei: broli Joną Lazauską ir sesę Michaliną Banaitienę arba jų vaikus.

767. Mrs. Ona Balčiūnas-Danilevičiūtė, P.O. Box 344, Mexico, Me/USA — prašo atsiliepti savo giminei bei pažįstamus, kilusius nuo Kruonio ir Silavoto.

768. Mirusio J.A.V-se Pranciškaus Gurovski (Gurasko ar Guransko) žmona Elzė sūnus Klemensas arba jų likimą žinantieji prašomi rašyti LG Konsulatui New Yorke, palikimo bylos Nr. 15914 reikalui.

769. Gauti adresai iš JAV: Vladai Brilingui, Marijai Savickaitel (1925) ir pranešimas atsiimti Care paketą Jonui Grenertui.

LTB C/Kartotekos Vedėjas

Skaityklos Vokietijoje ir kituose kraštuose, kurios dar negauna gražiai iliustruotus katalikų mėnesinės knygtės „Varpelis“, leidžiamos Amerikoje, ir norėtų ją gauti, prašom užsisakyti. Be to, galima užsisakyti pavieniams asmenims; 3 mėnesiams kainuoja 2,40 DM. Rašyti: Exchange Correspondence & Advertisement Agency, (24b) Neumünster, Box 200, Germany, British Zone.

LITUVIŠKAI-ANGLIŠKO ŽODYNO REIKALU

Gerb. visuomenei pranešu, kad V. Petraitis Lietuviškai-Anglišką žodyną, apimantį per 30.000 lietuviškų žodžių, arti 600 psl., normalios knygos (21x15 cm) formato, gerame popieruje ir kietai įrištas, išeis šių metų gale.

Žodyno kaina (1 egz.) 18,40 DM tik mūsų prenumeratoriams, kurie iki 8 m. lapkričio 15 d. minimą žodyną užsisakys ir tuo prisidės prie greitesnio jo išleidimo, gi perkantiems žodyną jau išėjus iš spaudos kaina bus didesnė. Prenumeratorių laikomi įmokėję ne mažiau kaip 10 DM iki 8 m. lapkričio 1 d.

Numatantį greitai laikui išimti, įmokėję visą sumą ir 1,50 DM persiuntimo išlaidų, žodyną gaus nurodytu adresu užsieny.

Apie žodyno platintojus užsienyje bus pranešta vėliau.

Leidėjas: M. Sutkevičius, München 9, Pilgersheimerstr. 21/1, bei Dr. Kalthoff.

Ivairios žinios

• K. lo telmas nubaudė mergaitę tris mėnesius kalėti už tai, kad ji apsirėngusi vyriškais drabužiais ir kaip vyras dirbusi 4 mėnesius požemyje, Ruhro anglies kasyklose. Dėl šio apsimetimo vyrų ji buvo nubausyta, nors ji aiškino, jog kaip mergaitė negavusi jokio darbo. (R)

• Prancūzijos užsienio reikalų ministerija patvirtino, kad Rumunijos atstovybės Paryžiuje ekonominis patarėjas V. Inonescu buvo policijos sulaukęs ir paprašytas tuojau atleisti Prancūziją. Jis esąs be diplomatinio imuniteto. (R)

• D. Britanijai dar reikalinga 24.000 darbininkų kasyklų darbams, 81.000 tekstilės pramonės ir 24.000 žemės ūkiui. (DM)

• Prezid. Trumanas gina savo vestą politiką dėl Vinson slunimo į Maskvą. Jis pareiškė Floridoje, kad specialaus pasiuntinio siuntimas į Maskvą turėjo tikslą prašyti Staliną bendradarbiauti šioje užnuodytoje nepasitikiemo atmosferoje, kuri gubia Vakarų pasitarimus su Rytais. „JAV vyriausybė griežtai atmeta karo koncepciją kaip priemonę tarpautiniams skirtingumams išspręsti.“ (DM)

• Rumunijoje areštuojami Tito šalininkai jugoslavai. Jų tarpe areštuotas „slavų demokratinės kultūros unijos“ sekretorius, kuris atsisakė pasirašyti antititiską deklaraciją. (R)

• Japonijos karo laivyno 98% jau sunaikinta. Paskutiniu metu paverstas laužu 14.000 t kreiseris, pranešė JAV laivyno informacijos tarnyba.

• Maršalas Titas pareiškė, tvirtinama Paryžiuje, kad šiuo metu karo nebus, „nebet kas jį išprovokuotų“. (AP)

• Čilės policija įsilažė į slaptą komunistų susirinkimą ir areštavo 21 komunistų vadą, nors teko kovoiti su peiliais rankose ir turėti sužeistų abiejose pusėse. (AP)

• Čekoslovakijos informacijos ministeris p. Kopecky pareiškė masiniame mitinge žurnalistams, kad Čekoslovakijos spauda tampa valstybės monopoliumi, visi skelbimai iš normalių laikraščių išjungiami ir sukoncentruojami specialiajame žurnale. Prezidentas Gottwaldas žurnalistų kon-

grese pareiškė, kad žurnalistas turi būti ištikinas pozityviai kritikai. Paslėptų sugestijų, liečiančių pramonės grąžinimą kapitalistams ar kad kraštas grįžtų į priešperversminius laikus, vyriausybė netoleruosianti. (R)

• Ponia Rooseveltienė, besilankydama Vokietijoje, pastebėjo, kad vokiečių moterys esančios geriau apsirėngusios negu prancūzės. Užklausta žurnalistų dėl karo perspektyvų, atsakiusi: „Aš galiu tikėtis pasakyti, kad jūs turite garbingai dirbti karui išvengti. Aš nemanau, kad būtų tokių žmonių, kurie noretų karo. Jei karas iškiltų, mums visiems būtų blogai. Tai neišvaidnuojamas dalykas pasaulio žmonėms.“ (AP)

• Austrija prašo sovietų vyriausybės sugrąžinti visus jų karo belaisvus kaip galint greičiau. Tuo reikalu komunistų partijos asmuo Fischeris vyks į Maskvą tartis dėl grąžinimo. Manoma, jog dar yra 10.000 belaisvių. (AP)

• D. Britanija yra paprašiusi JAV paramos sprausminiams lėktuvams (naikintuvams) gaminti. Be JAV žaivilavų ir finansų britai negali pagaminti reikiamo kiekio naikintuvų, kad galėtų aprūpinti Europos Unijos narius. Šiuo metu sovietai Vakarų Uniją prašokę savo naikintuvais. (DM)

• Stalinas ir pašnekėjo per komunistų organą „Pravda“ pareiškdamas, jog jei „Jungtinės Tautos pasi-seks išlaikyti lygybės principus, tada

jos suvaldysiančios pajėgų vaidmenį taikos ir saugumo klausimais“. Pravdos rašėjas Izakov nurodo, kad JAV dedančios visas pastangas J. Tautos sunaikinti, bet tai nelengvai sekasi, nes jas giną Sovietai. Taip tegali kalbėti tik valdiškas laikraštis. (AP)

• Italijos premjeras de Gasperi per interviu su laikraščiu „Il Messagero“ pareiškė, kad per pasikalbėjimą su JAV užsienio reikalų ministru p. Marshalliu buvę užtikrinta, jog taikai sudaryti esą galimybė. Marshallis taip pasakė: „Karinė akcija nėra galima“. Italija turinti pasirinkti bendradarbiavimą pirmiau negu užsidarymą, kurio reikalauja jų komunistai. (AP)

• Suomijos „Laudies demokratų partija“ (komunistų) suorganizavo streiką, siekia nuversti Fagerholmo vyriausybę ir reikalauja pakelti darbininkams atlyginimus 22%. (R)

• Europos Unijos sąjūdžio prieša-kyje sutiko būti W. Churchillis, p. Blum, prancūzų socialistų vadas, Italijos premjeras de Gasperi ir Belgijos premjeras p. Spaak, paskelbė sąjūdžio vykd. komiteto prezidentas p. Duncan Sandys. (AP)

• Austrijos teisingumo min. konfiskavo Vienos komunistų dienraštį „Der Abend“ už neramumų kėlimą. (AP)

• JAV admiralas Chester W. Nimitz pareiškė, kad JAV laivynas turi paruošę 4.000 karininkų ir karių arktikos sąlygoms. (AP)

„Mūsų Kelio“ prenumerata tik 3,- DM mėn.

Maloniai pranešame mielų tautiečių dėmesiui, kad mėnesinė „Mūsų Kelio“ prenumeratos kaina, nebijant ir tai, jog duodamas plačios apimties laikraštis, ir lapkričio mėnesiui palieka ta pati, t. y. tik 3,- DM. Patariama laikraštį ne pavieniais numeriais pirkti, bet prenumeruoti visam mėnesiui ar ilgesniam laikui iš karto, nes tuo būdu pigiau ateina.

Kas skaito „Mūsų Kelią“, tas visada yra tiksliai ir išsamiai informuotas įvairiose pasaulinės politikos klausimuose, nes neapsibrėžiama vien tik trumpų politinių žinių paskelbimu. Lietuviškosios kultūros reikalai ir pasaulio bei tremtinių lietuvių gyvenimas „M. Kelyje“ irgi randa daug vietos. Jame pateikiama išsami ir tiksli informacija ir emigraciniams klausimais.

Kartu prašoma neatsiteisusiųjų paskubėti atsilyginti už pracltą laiką ir tuojau pratęsti prenumeratą tolimesniai laikotarpiui.

Redakcija straipsnius taisy bei trumpina savo nuožiūra ir nesunaudojė rankraščių nesaugo.

• Už skelbimų turinį redakcija neatsako. • Užuojautos, sveikinimai ir skelbimai bei pranešimai iki 10 petito eilučių — 5,- DM. toliau už kiekvieną eilutę po 50 pf. • Paieškosimo skelbimai privalo būti apmokėti už kiekvieną paieškomą asmenį po 1,- DM. • Už skelbimus ir paieškosimus pinigai siūsti kartu su tekstu. • Platintojai už surinktą prenumeratą ir parduotus paskirus numerius gauna 10% nuolaidos. Laikraščio grąžinimai vengtni. • Prenumeratos mokestis su pašto ir ekspedicijos išlaidomis viename mėnesiui 3,- DM, užsienyje dvigubai. Paskiru Nr. kaina 0,40 DM.

Printer: Verlagsanstalt Manz, Dillingen/Donau. — Population to be served: 20.000.

MŪSŲ KELIAS

Išleina trečiadieniais ir šeštadieniais

Dillingen a. d. Donau, Kapuzinerstr. 16

Vyr. Redaktorius D. Penikas

Redaktorius Al. Laikūnas.

Lithuanian Newspaper „OUR WAY“, Semi-Weekly. Authorized by EUROM HQ, Civil Affairs Division. Authorization No. UNDP 205.

Circulation 4000.

MŪSU KELIAS

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Emigracinės bylos pradėdamos tik DP Komisijoje, Washingtone

IS IRO VYR. BŪSTINĖS US ZONOJE INSTRUKCIJŲ - IRO DIREKTORIAMS IR ĮKURDINIMO CENTRAMS

S. m. spalio 15 d. IRO vyr. būstinės amerikiečių zonoje išleisios instrukcijos visiems IRO arejų direktoriams, įkurdinimo centrams ir arejų įkurdinimo pareigūnams yra nusiųsta kai kurie paruošiamieji darbai, susiję su DP parinkimu, patikrinimu, dokumentacija ir galutinio jų paruošimo išvykti į J.A.Valstybes. Šios instrukcijos būdingos vietos čia nusakysime.

Šių instrukcijų tikslas esąs nurodyti toji procedūra, kuri reikalaujama JAV DP akte. Gal būt, esą jos pasikeisiančios, bet kol nesą pakeista, tenka joms vadovautis visiems įkurdinimo centrams.

Pagrindinis operacinės politikos tikslas, paremtas DP iš US zonos Vokietijoje įkurdinti JAV, turi būti nukreiptas į pagreitintą ir pakankamą paruošimą didelio žmonių skaičiaus, turint galvoje atskiram individui statomus reikalavimus. Dėl tos priežasties turi būti stengiamasi: 1) vengti nereikalingų DP judėjimų ir 2) imtis visų žygių, kad būtų išvengta nereikalingų kandidatų atmetimo.

Procedūra siejama su nesavonoriškais ir savanoriškais agentūromis. Pagal šias instrukcijas kandidatų parinkimas vyksiu tokia būdu:

1) JAV DP komisijos Vokietijoje tvarkytos gausios iš DP komisijos Washingtone garantijas.

2) Šis komisijos tvarkytojas, su grupavę garantijas pagal tautybę, amžių, pasirošimą ir etc. ir sudarę sąrašus, pasiūsią į kiekvieną įkurdinimo centrą komisijos vyr. atstovui.

3) Komisijos vyr. atstovas paimtų iš IRO pareigūnų įkurdinimo centre paruošti pilną dokumentaciją nurodytų individų ar neišvardintų garantijų kandidatams.

4) IRO arejos įkurdinimo pareigūnas įsako nevardintų garantijų kandidatų dokumentų paruošimą.

5) Stovyklų ribose IRO sudaro dokumentus.

6) Pagrindiniai dokumentai surenkami IRO ir pateikiami komisijos selektoriui.

7) Selektorius peržiūri dokumentus ir atrinka tikruosius emigrantus iš pateiktų kandidatų. (Dokumentai paruošiami dar prieš parinkimą.)

8) Selektorius, patvirtinęs kandidatų dokumentus, perduoda dokumentų dalį CIC atstovui, esančiam įkurdinimo centre. CIC atstovas susisieks su smities CIC, siunčia Berlyną ir Eucumio pirštų nuospaudus.

9) Po dokumentų ir jų tinkamumo pagal viešąją įstatymą 774 patikrinimo, siunčiamas raportas vicekonsului, įkurdinimo centrą.

10) Vyr. Komisijos atstovas kartu su vicekonsulu įkurdinimo centre su-

sitaria su IRO, kad būtų išskiesti tie asmenys.

11) Paskui individai atvyksta į įkurdinimo centrą, kur jie galutinai apžiūrimi gydytojo, persviečiami X spinduliais, išskiepjami.

12) Kandidatas pristatomas vicekonsului įkurdinimo centre ir patikrinamas dar viešosios sveikatos pareigūno.

13) Vicekonsulas patikrina tinkamumą individo pagal US imigracijos taisykles ir išduoda vizas. (Jei vicekonsulas atmeta, tada raportas eina dar pas vyr. kom. atstovą.)

14) Dokumentų byla su visa grąžinama vyr. komisijos atstovui, kuris ją laiko iki galutinio jo išsiuntimo.

15) Vyr. kom. atstovas informuoja IRO pareigūną įkurd. centre, kiek jau yra pilnai paruoštų ir gatavų išsiuntimui.

16) Vyr. kons. atstovas ir IRO pareigūnas įkurd. centre informuoja zonos vyr. būstinę, kiek yra paruošta išvežimui.

17) Galutinį parėdymą pakrovimui siunčia IRO zonos DP judėjimo skyrius įkurdinimo centro pareigūnui.

18) Dokumentų bylos ir vizos įteikiamos vyr. komisijos atstovo transporto palydovui, kuris jau DP nuga-bena pas imigracijos ir natūralizacijos pareigūną prie pakrovimo į laivą.

Jei turima ryšio su Voluntary agentūromis, tada, be nurodytos procedūros, dar komisijos koordinatorius informuoja zonos Voluntary agentūros atstovą dėl garantijų, jei jos yra

nominuotos, patvirtinimo ir jų perdavimo vyr. komisijos atstovui atitinkamame įkurdinimo centre pagal individų adresus. Zonos Voluntary agentūros atstovas informuoja įkurdinimo centre esamą savo atstovą apie garantijų perdavimą. O šis jau tvarko dokumentus su IRO pareigūnais ir įteikia selektoriui.

Jei garantijos yra nevardinės, tada sutartinai su zonos komisijos koordinatoriu, Voluntary agentūros ir IRO sutartinai nevardines garantijas persiunčia į įkurdinimo centrą, kur jau surandami kandidatai. Įkurdinimo centre vyr. komisijos atstovas, Voluntary agentūros atstovas ir IRO pareigūnas koordinuoja Voluntary agentūros bevardes garantijas gautą dokumentaciją ir ruošia jas perduoti kom. selektoriui.

Instrukcijų IV skyr. išpėjamas kiekvienas apie pavojų, kilusį iš klaidingų pareiškimų ir kuris gali baigtis diskvalifikavimu į US įkurdinti ir nubaudimu.

Cia, be to, nurodoma, kokių ir kiek dokumentų reikalinga turėti ar pati IRO turį paruošti. Be kitų reikia turėti kiekvienam 6 foto nuotraukas.

Vicekonsulas reikalauja iš kiekvieno kandidato turėti šiuo dokumentų: 1) gimimo metrikas, 2) vedybų, 3) skyrybų, 4) karinės tarnybos (jei liečia) ir kitų viešų pareiškimų, kad nustatytų individo tinkamumą pagal U.S. imigracijos taisykles. Visą eilę kitų dokumentų turės parūpinti IRO central.

Naujo prezidento JAV belaukiant

BALTIEJI RŪMAI LAUKIA NAUJŲ GYVENTOJŲ

Amerikoje prezidento rinkimo metai praeina ypatingoje politinėje kovos atmosferoje. Partijų politinė kova gana brangiai kaštuoja, tačiau ji kas ketveri metai tęsiasi. Ir šiemet vyksta prezidento ir prezidento kandidatų politinė kampanija, bet jau ji eina prie galo, nes

lapkričio 2 dieną bus renkami elektoriai prezidentui rinkti.

Prezidentui elektorių (rinkikų) tauta renka 531. Kiekvienas štas išrenka tiek elektorių, kiek tas štas renka parlamento (rūmų) ir senato atstovų. Ši skaičių nustato JAV konstitucija ir jis nekeičiamas.

Iš ligi šiolinių surinktų duomenų aiškėja, kad prezidentu bus išrinktas dabartinis New Yorko gubernatorius Thomas Dewey. Jei taip įvyks, tada respublikininkai palms valrą iš demokratų, kurie jau 14 metų vadovavo valstybės politikai. H. Wallace, kurį žadėjo palaikyti New Yorko gyventojai ir kiti komunistuojantieji, jau nebesitiki patekti į Baltuosius rūmus. Čekijos spauda (komunistinė) visą kaltę suverčia rinkimų sistemai. Jei būtų gera rinkimų sistema (kaip Sovietų Sąjungoje), tai Wallace tikrai praeitų į prezidentus.

PARLAMENTO PASIKEITIMAS

Šalia prezidento rinkimų, vyks ir parlamento rinkimai, nes jis kas dve-

ji metai perrenkamas. Parlamente yra 435 atstovai, kurių dabar 245 respublikininkai, 185 demokratai, 2 darbiečių ir trys laisvos vietos. Ar ir po naujų metų respublikininkai turės daugumą, kol kas nieks negarantuoja, nors tikimasi, jog ji nepasikeis. Tačiau, jei demokratams pasiseks 35 vietas laimėti, tada demokratams persvertų ir respublikininkai liktų be daugumos.

SENATO SUDĖTIS

Dar jautresnis dalykas yra su Senatu. Iš 96 senato atstovų respublikininkai teturi 51, o demokratai 45. Pagal konstituciją Senato trečdalis perrenkamas kas dveji metai. Taigi šiemet vienas trečdalis (32) bus naujai renkamas. Jei demokratams pasisektų gauti nors trims vietoms daugiau, tai Senate atstovų būtų po lygiai, gi gavus 4 vietomis daugiau, senate dominuotų demokratai.

Apskritai tariant, J.A.Valstybė šie metai yra ypatingi rinkimų metai ir todėl politinė padėtis iki naujų rinkimų rezultatų ir iki naujų postų užėmimo negalės labai išsiskirti.

Pagal konstituciją, naujasis kongresas savo darbą pradės sausio 3 dieną, o naujasis prezidentas sausio 21 dieną, nes senasis prezidentas Baltuosius rūmus teapleidžia tik sausio 20 dieną.

-ma-

Solistės A. Dambrauskaitės gastrolės

Lietuvos Valstybės Operos solistė Antanina Dambrauskaitė, varganose tremties sąlygose švėsdama savo scenos darbo dvidešimtmetį, išsiirušė gastrolėms po lietuvių stovyklas Pietų Vokietijoje. Mūsų primadonos apsilankymas tautiečių labai šiltai sutinkamas ir palieka nepamirštamų atsiminimų. Solistė koncertavo š. m. spalio 19 d. Dillingene, spalio 23 d. Mühldorfe, spalio 24 d. Eichstätt, spalio 25 d. Ingolstadt, vėliau numato aplankyti ir kitas lietuvių stovyklas.

Gastrolinio koncerto programa solistės A. Dambrauskaitės sudarė iš dviejų dalių: I-je dalyje išpildė lietuvių kompozitorius, o II-ji dalis išsiai paskirta arjomis iš operų. Sudarytoji programa atskiruose koncertuose nežymiai pakeičiama. Mühldorfo lietuvių stovykloje buvo išpil-

dyta ši programa: Pirmoje dalyje — St. Simkaus „Kur bakūžė samanota“, St. Gailevičiaus „Lopšinė dukrelei“, J. Dambrausko „Jau žirgelis pabalnotas ir keturios dainos K. V. Banaičio — „Obelių žiedai“, „Tulpės“, „Rods parpulsui“ ir „Savo skambančia daina“; antroje dalyje nuostabiai puikiai išpildė ariją iš J. Karnavičiaus operos „Gražina“, mėnulio dainą iš A. Dvorzak op. „Undinė“, ariją iš Massenet op. „Manon“, ariją iš G. Puccini op. „Madam Butterfly“, ariją iš Ch. Gounod op. „Faustas“ ir iš J. Straussos operos „Čigonų Baronas“.

Visuose čia paminėtuose koncertuose solistė, nepabaigiamais klausytojų plojimai prašoma, po kelis kartus bisavo, todėl aukščiau pažymėtoji programa dar papildė iš anksto nenumatytais kūriniais. (dp.)

BALF-as garantijas išsiuntė į JAV

PRANEŠIMAS EMIGRACINIAMS REIKALAMS

Pranešama, kad tremtinių darbo ir buto užtikrinimai, kurie emigracijai į J.A.V. iki š. m. spalio mėn. 25 d. buvo atsiųsti BALF-o įstaigai Europoje (München 27, Rauchstr. 20), šiuo metu jau yra persiųsti BALF-o Centru į Ameriką. Ten bus jie patikrinti ir duota jiems tolimesnė eiga.

Emigracinių dokumentų registracija BALF-o įstaigoje Europoje vykdoma ir toliau.

Naujai prašantieji buto ir darbo užtikrinimų iš savo giminių ir artimųjų turi jiems priminti, kad sudarant minėtus dokumentus, ypač privačių kelių, užtikrinimuose būtinai turėtų būti žymima:

- 1) kad garantuojama butas;
- 2) kad garantuojama darbas. Žymios reikšmės gali turėti darbo konkretizavimas, todėl pageidaujama, kad užtikrinime būtų nurodoma konkretus darbas, o ne vien tik jo pažadas;
- 3) kad dėl naujai atvykusio į J.A.V.

nebus iš darbo atleistas ir iš buto pašalintas joks amerikietis;

4) kad garantuojama apmokėjimas kelionės išlaidų nuo uosto iki naujos gyvenamos vietos ir

5) kad naujasis imigrantas nebus Amerikos visuomenel ir valstybei našta.

Šia proga patariama besirūpinantiems gauti buto ir darbo užtikrinimus priminti jų davėjams, kad jie užtikrinimus (3 egz.) siųstų ne į Europą, bet BALF-o Centru Amerikoje (United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. 105 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y.) arba betarpiškai D.P. Komisijai Vašingtone (Displaced Persons Commission, Washington 25, D.C.).

Pastaba: Šis pranešimas yra kartu ir atsakymas į paklausimus tiems, kurie laiškais klausė ir prašė pranešti apie jų atsiųstų emigracinių dokumentų eigą.

BALF-o Įstaiga Europoje

Pasiruošta išleisti po 5.000 DP kas mėn.

UGO CARUSI PAREIŠKIMAS

Associated Press pranešimu iš New Yorko, JAV DP komisijos pirmininkas Ugo Carusi paskelbė, kad esą pasiruošta kas mėnesį priimti į JAV po 5.000 DP. Šis skaičius turės būti padvigubintas, jei bus norima 205.000 DP išleisti į Ameriką pagal DP įstatymą iki 1950 metų birželio 30 dienos, pridūrė jis.

P. Carusi šiaip pareiškė tik sugrįžęs iš oficialios misijos Vokietijoje, Austrijoje, ir Italijoje, kur, pasak jo, jis nustatęs DP emigrantų atrinkimo procedūrą. Pirmieji DP buvę parinkti pagal DP aktą ir sudarė 813 asmenų, kurie Amerikoje turės būti spalio 31 dieną. (NYHT/m.)

BRAZILIJA PALENGVINA IMIGRACIJĄ

Reuteris iš Rio de Janeiro praneša, kad emigracija į Braziliją žymiai palengvinama, nes dabar leidžiama konsulatams išduoti vizas visai neatsiklausus aukštesnių įstaigų. Emigrantams nuo 18 iki 60 metų tuojau duodami leidimai atvykti į Braziliją, jei jie išpildo visas kitas sąlygas, susijusias su imigracija. (CDM/m.)

RUSAI ATRADO AMERIKĄ

AP iš Londono praneša, kad Sovietų žinių agentūra „Tass“ pareiškė, jog Amerika buvusi iš tikrųjų rusų atrasta.

Naujai išleistoje knygoje „Rusų

ekspedicija į Ramųjį Vandenyną“, parašytoje prof. Alexei Efimov, sakoma, kad rusų jūrininkai Ramiojo vandenyno Amerikos krantus applanke pirmoje 18 amžiaus pusėje. Jei istorija laiko, kad Kristupas Kolumbas atrado Ameriką iš Europos pusės, tai „Tass“ cituoja P. Efimov, Amerikos atradimas iš Azijos pusės priklausą rusų jūrų keliautojams. (m)

WAC ATSARGINIŲ PARUOŠIMAS

JAV moterų armijos korpuso (WAC) vadė pulk. A. Hallaren reikalauja tuojau sudaryti atsarginius WAC dalinius, kad atėjus reikalui būtų galima tuojau jie panaudoti. Pasak pulkininkės, WAC rinktinės esančios daug svarbesnės negu namokytos: 50 gerai apmokytų moterų atstoja nemokytų 50.000, nes jos nežinotų, kas reikėtų daryti bėdos atveju. (HTB)

CIVILINĖ AVIACIJA KARO REIKALAMS

Reuteris iš Washington praneša, kad JAV aviacijos vadovybė planuoja karo atveju perimti tautinės aviacijos lėktuvus. Šiuo metu civilinių lėktuvų esą 1054. Planą jau esąs aprobojęs JAV jungtinis šefų štabas. (CDM/m)

AMERIKOS LEIJONAS PRIEŠ KOMUNIZMĄ

AP iš Miami, Floridoje, praneša, kad Amerikos legionas savo tautinio susirinkimo proga priėmęs rezoliuciją, kurioje pageldaujama komunizmas J.A.Valstybėse padaryti neįstatyminiu.

Sukilimas Etiopijoje

Kaip nurodo IPK iš Romos, šiuo metu Etiopijoje prieš Negusą sukilę daugelis etiopų vadų. Sukilėliai žygiuoja į Gondaros miestą. Padėtis tiek rimta, kad pats Negus pasiėmęs vadovavimą vyriausybės daliniams, kuriems pavesta sukilėlių numalšinimas. Valdiniai siuogsniai nurodo, kad svarbiausia sukilimo priežastis buvusi Neguso vedama mokesčių politika, su kuria maistininkai kaip tik nerodę noro sutikti. (z)

TITAS SAUGO RYTINES SIENAS

D. Mail spec. korespondentas iš Romos praneša, kad Titas imasi „atsargos priemonių“ ties savo krašto rytine siena. Šitai rašo italų laikraštis „Giornale della Sera“. Jugoslavų daliniai perkeliama iš vakarų į rytus. Ginkluoti vienetai apleidžia Postumia ir pėstininkai išvyksta iš Dalmacijos, priduria laikraštis.

PULK. RUDENKO KARJERA

Sovietų prokuroras Nūrnbergo byloje, pulk. Rudenko, dabar yra viršininku koncentracijos stovyklos Sachsenhausene, kurioje yra per 45.000 vergų.

Nūrnbergo pulk. Rudenko sėdėjo ir kaltino bei teisė nacių už nusikaltimus prieš žmoniškumą, o dabar pats tapo tokios pat stovyklos viršininku, kur vyksta tas pat nusikaltimas humanizmui. (Newsletter)

BRITŲ BOMBONEŠIAI GREIČIAUSI

Daily Mail praneša, kad britai gamina greičiausiai sprausminius bombonešius, pasaulyje, kurie lėks per valandą po 620 mylių. Aviacijos ministerijos pareigūnai pareiškė, kad bombonešis bus greičiausias lėktu-

vas, išskyrus greituosius sprausminius naikintuvus, kurie dabar yra operacijose ir leidžia kiek lėčiau negu garsas.

Sio bombonešio kroviny, konstrukcijos detalės ir kita yra dar paslapyje. Išbandymas įvyks ateinančiais metais.

NAUJAS ČEKIJOS PENKMEČIO PLANAS

Čekoslovakijos ministeris pirmininkas Ant. Zapotocky spalio 28 dieną paskelbė naują penkmečio planą, pagal kurį svarbiausia turi būti „eliminuoti pasilikę kapitalistinis elementas Čekijos ūkyje“. Senasis 2 metų planas baigiasi ir tuoj prasi-dėda naujas penkmečio planas. (R)

Laiškas Redakcijai

Reutlingenas, 1948. 10. 25

D. G.

Pone Redaktorium!

Maloniai prašome Tamstą neatsakyti vietos savo redaguojamajame laikraštyje paskelbti šiam mūsų pareiškimui:

Ryšium su „Tėvynės Sargu“ (Nr. 2—3, 214—215 psl.) išspausdintu krikščionių demokratų suvažiavimo aprašymu, kuriame yra palietas ir Lietuvių Fronto sąjūdis, LF vadovybė randa tikslingą pareikšti:

a) Lietuvių Frontas nei kaip rezistencinės kovos organizacija, nei kaip politinis pilnutinės demokratijos sąjūdis nesutampa su jokia ideologine grupe, nei su jokia politine partija.

b) Lietuvių Fronto vadovybė yra įsitikinusi, kad LF programa, kiek ji ligšiol yra viešai pasirodžiusi, nėra priešinga Bažnyčios mokslui. Dėl LF programos iš oficialių Bažnyčios institucijų nėra jokių pastabų.

c) Lietuvių Fronto programos doktrininis aiškinimas yra laisvas dalykas, už kurį atsako tik jo autoriai. Lietuvių Fronto Vadovybė

Lietuvos kariuomenės gene-

rolui

inž.

KLEMENSUI POPELIUČKAI

mirus, Gerbiama! Ponai! reiš-

kia nuosirdžią užuojautą

ALGIMANTAS SALČIUS

Š. m. spalio 10 d. susisieki-mo nelaimėje Mannhelme-Kae-fertalyje žuvo mūsų bendra-darbiai Vytautas LEPEŠKA, gimęs 1923. 7. 6, Samuliškiuo-se, Alytaus apskr., ir Henrikas STAMPURECKAS, gimęs 1923. 8. 26 Žasliuose, Trakų apskr. 9184 L.S.C. Inž. Petro Vilciško Vardo Kuopa